

บัญชาสตร์ นโยบายและก่อจ่อ ระดับชาติ



ឃុំ ធម៌ សាស្ត្រ

អ៊ូយបាយនេលកែវសំខាន់ៗ

រាជគោបជាតិ

ទំនាក់ទំនង
គុណីវិទ្យាប័ណ្ណអាស្សរា
Center for Alcohol Studies

จัดพิมพ์โดย

บริษัท เดอะ กราฟิก ชิสตีเมส์ จำกัด

๑๐๙/๑๐๔ หมู่ ๑๑ เดอะ เทอร์เรซ ช.ติวานนท์ ต.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี ๑๗๐๐๐

โทรศัพท์ : ๐ ๒๕๖๒ ๑๐๒๐, ๐ ๒๕๖๔ ๔๖๖๘ ๗๗๐ โทรสาร : ๐ ๒๕๖๔ ๑๙๗๗

E-mail : graphic0_sys@yahoo.com

สารบัญ

| | หน้า |
|---|------|
| ๑. บทนำ | ๔ |
| ๒. สถานการณ์การบริโภคเครื่องคิมและกลอหอล์ ผลกระทบ และนโยบายและกลอหอล์ของประเทศไทย | ๕ |
| ๓. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องคิมและกลอหอล์และผลกระทบ | ๖ |
| ๔. คำประกาศความมุ่งมั่น หลักการพื้นฐาน วัตถุประสงค์ กลวิธี ตัวชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมายของการจัดการกับปัญหาจากเครื่องคิมและกลอหอล์ | ๗ |
| ๕. ยุทธศาสตร์ในการจัดการปัญหาจากเครื่องคิมและกลอหอล์ | ๑๑ |
| ๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง การควบคุมการเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์ และทางการภาพ | ๑๔ |
| ๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่สอง การปรับเปลี่ยนค่านิยมและลักษณะสันบสนุนในการคิม | ๑๕ |
| ๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่สาม การลดอันตรายจากการบริโภค | ๒๗ |
| ๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่สี่ การจัดการปัญหาและกลอหอล์ในระดับพื้นที่ | ๒๘ |
| ๕.๕ ยุทธศาสตร์ที่ห้า การพัฒนากลไกการจัดการและสนับสนุนที่เข้มแข็ง | ๓๑ |

สารบัญภาพ

| | หน้า |
|--|------|
| ภาพที่ ๑ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องคิมและกลอหอล์ และกลไกการก่อผลกระทบจากการบริโภค | ๗ |
| ภาพที่ ๒ ยุทธศาสตร์ทั้งห้า และความเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงกลไก และวัตถุประสงค์ ของแผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลอหอล์ระดับชาติ | ๓๓ |

สารบัญตาราง

| | หน้า |
|---|------|
| ตารางที่ ๑ ตัวชี้วัดพื้นฐาน และตัวชี้วัดเพิ่มเติมของแผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลอหอล์ระดับชาติ | ๑๐ |
| ตารางที่ ๒ เป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลอหอล์ระดับชาติ | ๑๑ |
| ตารางที่ ๓ มาตรการหลักและรองที่มีประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายทั้งสี่ประการ | ๑๔ |
| ตารางที่ ๔ ตัวอย่างบทบาทของมาตรการระดับชุมชนในการจัดการปัญหาจากการบริโภค เครื่องคิมและกลอหอล์ | ๒๔ |
| ตารางที่ ๕ บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อแผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลอหอล์ระดับชาติ | ๓๔ |

แผนยุทธศาสตร์นโยบายฯ ออกอธสระดับชาติ

๑. บทนำ

การบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ก่อปัญหาต่อสุขภาวะทางกาย จิต สังคม และปัญญาของประชากรไทย ผลกระทบจากเครื่องคิ่มและออกซอล์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงคัวผู้บริโภคเท่านั้น ครอบครัว บุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ล้วนมีส่วนแบ่งรับภาระจากผลกระทบ การบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ก่อให้เกิดโรคภัยกว่า ๒๐ ชนิด และคร่าชีวิตประชากรโลกถึง ๒.๓ ล้านคนในปี ๒๐๐๔ และยังมีความสัมพันธ์กับปัญหาทางสังคมและเศรษฐกิจ ที่ส่งผลถึงศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ การเติบโตทางเศรษฐกิจ การพัฒนาของสังคมโดยรวม ในประเทศไทยนั้นการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์เป็นปัจจัยเสี่ยงทางสุขภาพสำคัญที่สอง โดยก่อภาระโรคคิดเป็นร้อยละ ๕.๙ ของภาระโรคทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติอย่างชัดเจน ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ในประเทศไทยมีมูลค่าสูง ๑.๖๙ แสนล้านบาทหรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๔๗ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ซึ่งสูงกว่าผลประโยชน์ที่สังคมได้รับในรูปแบบของภาษีทั้งนี้ผลกระทบเชิงลบจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์เหล่านี้สามารถป้องกันและหลีกเลี่ยงได้ด้วยการมีนโยบายและออกซอล์ที่มีประสิทธิผล และการนำไปปฏิบัติที่จริงจัง

๒. สถานการณ์การบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ ผลกระทบ และนโยบายและออกซอล์ของประเทศไทย

๒.๑ ปริมาณการบริโภคเฉลี่ยของประชากรไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์เฉลี่ยในประชากรผู้ใหญ่ไทยเพิ่มจาก ๕.๒๕ กิโลกรัมและออกซอล์บริสุทธิ์ต่อกันในปี พ.ศ. ๒๕๘๐ เป็น ๗.๗๙ กิโลกรัม เนื่องจากความต้องการอาหารที่หลากหลายและวิถีชีวิตร่วมกัน ปริมาณการบริโภคเพิ่มขึ้นถึง ๑๒ เท่าระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๗๐ - ๒๕๘๐ และประมาณการได้ว่าปริมาณการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ของระบบภาษีสูงประมาณ ๒ กิโลกรัมและออกซอล์บริสุทธิ์ต่อกันต่อปีทั้งนี้ ปริมาณการผลิตและนำเข้าเครื่องคิ่มและออกซอล์ในระยะสองสามปีล่าสุดมีแนวโน้มทรงตัว

๒.๒ สังคมไทยมีนักดื่มน้ำใหม่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประมาณปีละ ๒.๖ แสนคน สัดส่วนนักดื่มน้ำในกลุ่มประชากรที่เคยมีความต้องการผู้บริโภคในระดับต่ำ อย่างเช่น ประชากรเพศหญิง กลุ่มเยาวชน และประชากรอายุน้อย ซึ่งเป็นอนาคตของชาติ เพิ่มขึ้นชัดเจน ในขณะที่ความต้องการผู้บริโภคในประชากรสูงอายุมีแนวโน้มลดลง

^๑ คำนวณจากข้อมูลสถิติของเครื่องคิ่มที่ผลิตและนำเข้าจากกรมสรรพาณิช โดยใช้วิธีคำนวณขององค์กรอนามัยโลกเพื่อแปลงเป็นลิตรของออกซอล์บริสุทธิ์ โดยไม่นับปริมาณการผลิตสุราสามทับ

๒.๓ การบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ลายเป็นเรื่องปกติมากขึ้น สัดส่วนนักดื่มที่บริโภคเป็นประจำโดยเฉพาะที่บริโภคทุกวันเพิ่มสูงขึ้น ในทางกลับกันสัดส่วนผู้บริโภคประเภทนานๆ ครั้งกลับลดลง สัดส่วนของผู้บริโภคเป็นประจำ^๓ เพิ่มจากร้อยละ ๗๗.๓๔ เป็น ๘๐.๖๗ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๗๕ ถึง ๒๕๙๐

๒.๔ ประชากรนักดื่มไทยมีรูปแบบการบริโภคที่มีความเสี่ยงสูง โดยเฉลี่ยแล้ว นักดื่มไทยเพศชาย บริโภคแอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ๔๕.๗๗ กรัมต่อครั้งที่ดื่ม และ ๑๐.๔๕ กรัมในเพศหญิง ในขณะที่นักดื่มเยาวชน (๑๒-๑๕ ปี) ชายมีปริมาณการบริโภคสูงถึง ๑๐๔.๗๕ กรัมต่อวันที่ดื่ม และ ๖๙.๔๕ กรัม ในเยาวชนหญิง ซึ่งล้วนจัดเป็นการดื่มแบบอันตรายและการดื่มจนมึนเมา

๒.๕ ตลาดเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทยเติบโตอย่างต่อเนื่องทั้งในมิติของปริมาณและมูลค่า โดยเฉพาะในประเภทเครื่องคิ่มสไตล์ตะวันตก มีเครื่องคิ่มประเภทใหม่ๆ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในตลาดของไทย โดยเฉพาะเครื่องคิ่มที่มีกลุ่มตลาดเฉพาะ อย่างเช่นเครื่องคิ่มสำหรับเยาวชน และสำหรับนักดื่มหญิง ประชากรไทยเข้าถึงเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์โดยง่าย และรับรู้ถึงการโฆษณาเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ในความถี่ที่สูง

๒.๖ ปัญหาสุขภาพและสังคมที่เกิดจาก หรือมีความสัมพันธ์กับการบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ หลายประเภทในสังคมไทยมีความรุนแรงมากกว่าในต่างประเทศ และบางส่วนมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นตามปริมาณการบริโภคของสังคม ตัวอย่างเช่น การบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ交通事故และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย นอกจากนั้นการบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ ก็ข้องกับปัญหาความยากจนทั้งระดับบุคคลและสังคม ครัวเรือนไทยที่มีสมาชิกดื่มสุรา มีค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ในสัดส่วนร้อยละ ๑-๕ ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด และเปลี่ยนแปลงเพิ่มในสัดส่วนที่สูงกว่าการเปลี่ยนแปลงของรายได้และรายจ่ายของครัวเรือน นอกจากนั้นผู้บริโภคที่มีรายได้ต่ำนั้นยังบริโภคในลักษณะที่มีความเสี่ยงสูงกว่าคัวยวัง

๒.๗ การบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพ และปัญหาสังคมอื่นๆ ทั้งในลักษณะความเป็นเหตุเป็นผล ลักษณะการซักนำ และลักษณะที่พบร่วมกัน เช่น การเสพสิ่งมีน้ำมีความคุ้กคันหลายชนิด การบริโภคยาสูบ การทำร้ายร่างกาย พฤติกรรมทางเพศที่เป็นอันตราย การก่ออาชญากรรม ภาวะเป็นหนี้สิน และการว่างงาน

๒.๘ ประเทศไทยมีการพัฒนามาตรการของนโยบายแอลกอฮอล์อย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ พ.ศ. ๒๕๙๐ และโครงสร้างกลไกในการจัดการกับปัญหาภายใต้ พ.ร.บ.คังกล่าว โดยรวมนั้นประเทศไทยมีจำนวนมาตรการมากกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ หากแต่ยังขาดความเข้มแข็งในเชิงเนื้อหานโยบาย และแม้ว่าสังคมไทยได้มีความคื้นคั่นต่อปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์มากขึ้น ประชากรไทยมีความคุ้นเคยกับมาตรการต่างๆ ของนโยบายแอลกอฮอล์มากขึ้น แต่การนำนโยบายไปปฏิบัติยังขาดการเอาใจช่องอย่างต่อเนื่อง นโยบายแอลกอฮอล์ในประเทศไทยยังมีประสิทธิผลที่ไม่น่าพึงพอใจเมื่อพิจารณาจากศักยภาพในการควบคุมปริมาณการบริโภค การควบคุมพฤติกรรมเสี่ยง และการควบคุมและลดความรุนแรงของปัญหาจาก การบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์

^๓ หมายถึงผู้ที่บริโภคโดยเฉลี่ยอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อสัปดาห์

๒.๕ ข้อจำกัดเชิงกระบวนการนโยบายและอุดหนุนที่สำคัญ ได้แก่ ความอ่อนแอกองเนื้อหานโยบาย ในมาตรการบางกลุ่ม ความอ่อนแอกองการนำนโยบายไปปฏิบัติ การขาดนโยบายและมาตรการในระดับพื้นที่ การขาดการติดตามและประเมินผล ปัญหาในการใช้ความรู้ทางวิชาการมาขับเคลื่อนกระบวนการนโยบาย ปัญหาความโปร่งใสของกระบวนการนโยบาย และการเตรียมพร้อมรับมือกับภาวะคุกคามใหม่ๆ เช่น ผลกระทบจากการล่วงละเมิดทางเพศ อีกทั้งแนวคิดทุนนิยมและเศรษฐกิจ การค้าเสรี ยังมีผลให้สังคมพิจารณาเครื่องคิมและอุดหนุนเป็น "สินค้าธรรมชาติ" ไม่แตกต่างจากสินค้าทั่วไปอีกนัก โดยไม่ได้คำนึงถึงความสำคัญของนโยบายและอุดหนุนในการปกป้องสุขภาวะของสังคมเท่าที่ควร

๓. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องคิมและอุดหนุน และผลกระทบ

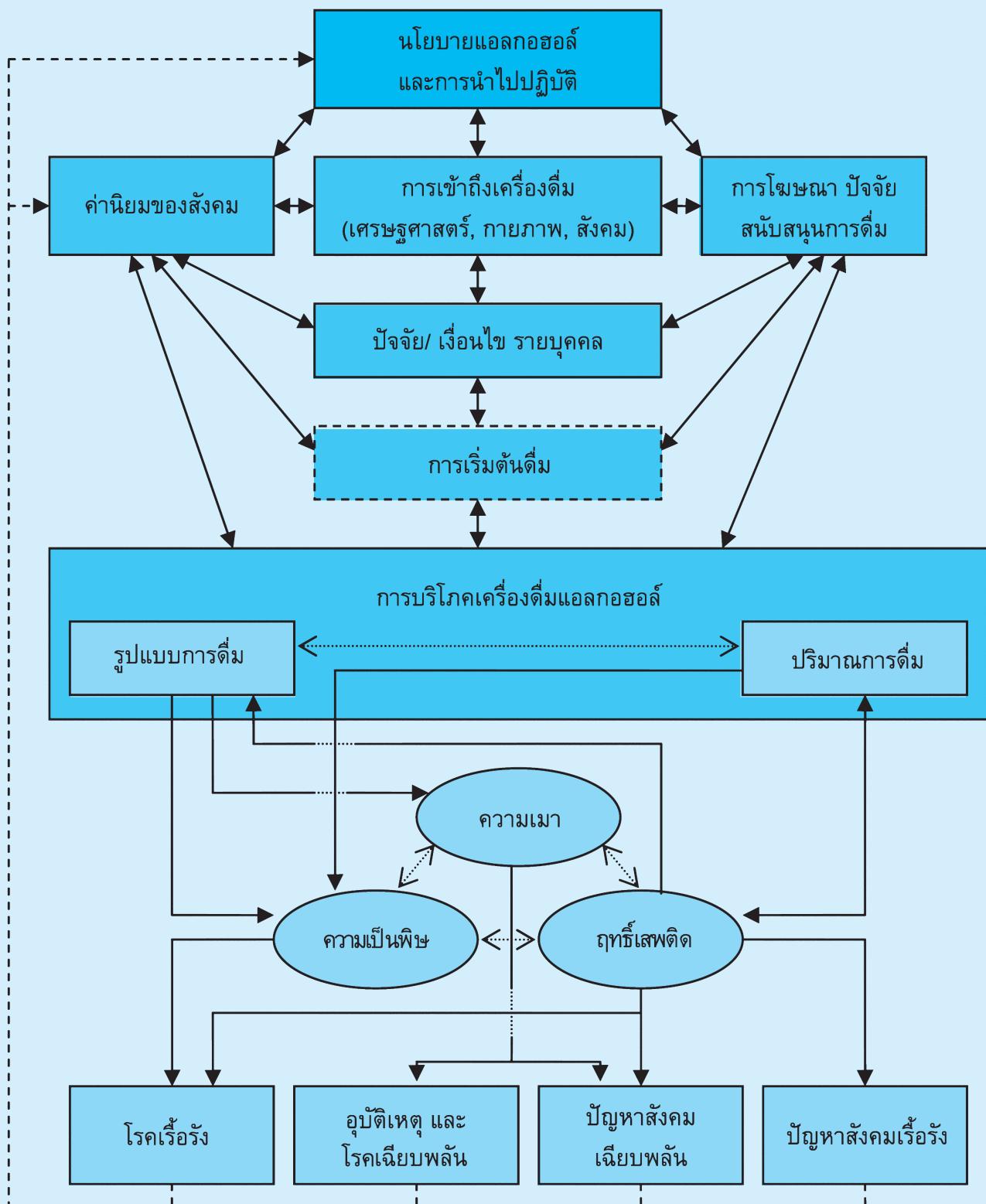
การบริโภคเครื่องคิมและอุดหนุนเป็นพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับปัจจัยห้ากลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์กันและกัน ได้แก่ ความเข้มแข็งของนโยบายและอุดหนุนและการนำไปปฏิบัติ, ค่านิยมของสังคม, การเข้าถึงเครื่องคิมและอุดหนุนในเชิง เศรษฐศาสตร์ ภาษาภาพ และทางสังคม^๗, ปัจจัยสังเสริมการบริโภคโดยเฉพาะการโฆษณา, และปัจจัยและเงื่อนไขรายบุคคลโดยผ่านการลองและเริ่มต้นบริโภค คังแสคงในภาพที่ ๑

ทั้งปริมาณและรูปแบบการบริโภคเครื่องคิมและอุดหนุน มีผลต่อการเกิดผลกระทบ ผ่านสามกลไกสำคัญ คือสมบัติความเป็นสารพิษของอุดหนุน (Toxicity), สมบัติของอุดหนุนที่มีต่อระบบประสาทส่วนกลาง หรือการก่อความมึนเมา (Intoxication), และสมบัติการเป็นสารเสพติด (Dependence) โดยก่อผลกระทบจากการบริโภคเครื่องคิมและอุดหนุนทั้งมิติทางสุขภาพและสังคม ทั้งในระยะสั้นและยาว และความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภคที่สังคมได้รับก็มีผลต่อค่านิยมในการบริโภคและทัศนคติของสังคมที่มีต่อนโยบายในการควบคุมปัญหา

ปริมาณการบริโภคเฉลี่ยในสังคมมีความสัมพันธ์กับความรุนแรงของปัญหาทั้งปัญหาแบบเฉียบพลัน และเรื้อรังทั้งนี้เนื่องจากความรุนแรงของผลกระทบเชิงลบต่อสุขภาพหลายประเทณนั้นแปรผันตามปริมาณและอุดหนุนที่บริโภค (dose-response relationship) ดังนั้น นโยบายและอุดหนุนที่มีประสิทธิผลจึงต้องครอบคลุมทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคทั้งห้ากลุ่ม ที่มุ่งเน้นไปที่การควบคุมปริมาณการบริโภค และรูปแบบการบริโภค ควบคู่ไปกับการจัดการควบคุมผลกระทบของการบริโภคไปพร้อมกัน

^๗ การเข้าถึงเครื่องคิมและอุดหนุนเชิงเศรษฐศาสตร์ หมายถึง ราคาและกำลังซื้อของประชาชนและผู้บริโภค, การเข้าถึงเครื่องคิมเชิงภาษาพหูภาษา หมายถึง ความหลากหลายในการหาซื้อเครื่องคิม ทั้งจำนวน ตำแหน่งและความหนาแน่นของจุดขาย วันเวลาทำการของจุดขาย เอื่องไวในการซื้อและขาย, การเข้าถึงเครื่องคิมและอุดหนุนในเชิงสังคม (social availability) หมายถึง การให้ การจัดทำ หรือการซักซ้อมให้บริโภคเครื่องคิมและอุดหนุนจากเพื่อน ญาติ คนในครอบครัว ที่อาจจะไม่มีลักษณะการซื้อขาย

ภาพที่ ๑ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และกลไกการก่อผลกระทบจากการบริโภค



ตัวแบบจำลองจาก Birckmayer และคณะ A general causal model to guide alcohol, tobacco and illicit drug prevention: assessing the research evidence (2004), และ Babor และคณะ Alcohol No Ordinary Commodity (2003)

๔. คำประกาศความมุ่งมั่น หลักการพื้นฐาน วัตถุประสงค์ กลวิธี ตัวชี้วัดความสำเร็จ และเป้าหมายของการจัดการกับปัญหาจากเครื่องคิ่มและออกอ่าล

๔.๑ คำประกาศความมุ่งมั่น

การควบคุมปัญหาจากเครื่องคิ่มและออกอ่าลเป็นภาระแห่งชาติ และภาระแห่งท้องถิ่น

๔.๒ หลักการพื้นฐาน

- ๑) ทุกภาคส่วนของสังคมไทยมีภาระและความรับผิดชอบในการควบคุมปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกอ่าลร่วมกัน
- ๒) การได้รับการปกป้องจากผลกระทบของเครื่องคิ่มและออกอ่าล การเข้าถึงบริการของรัฐ และการได้รับข้อมูลที่จำเป็นในการป้องกันและควบคุมผลกระทบที่มีหรืออาจมีต่อของคน ครอบครัวและชุมชน ถือเป็นสิทธิพื้นฐานของประชาชนไทย
- ๓) การเติบโตและการมีพัฒนาการ ในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่มีกลไกปกป้องผลกระทบจากเครื่องคิ่มและออกอ่าล ถือเป็นสิทธิพื้นฐานของเด็กและเยาวชนไทย
- ๔) การได้รับการปกป้องจากแรงกดค้น/อิทธิพลให้บริโภค ถือเป็นสิทธิพื้นฐานของ ผู้ที่ไม่ได้บริโภคและผู้ที่ไม่ต้องการบริโภคโดยเฉพาะเยาวชน
- ๕) การปกป้องผลกระทบเชิงลบจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกอ่าล และกลยุทธ์การตลาดของอุตสาหกรรมสุราที่มีต่อวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของท้องถิ่นถือเป็นสิทธิพื้นฐานของชุมชน

๔.๓ วัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์นโยบายและออกอ่าลระดับชาติ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อสนับสนุนการควบคุมขนาดและความรุนแรงของปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกอ่าล ในสังคมไทย

วัตถุประสงค์เฉพาะ

- ๑) สนับสนุนการดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉพาะคณะกรรมการนโยบาย ควบคุมเครื่องคิ่มและออกอ่าล ในการพัฒนามาตรการของนโยบายและออกอ่าล สร้างความเข้มแข็งในการนำนโยบายไปปฏิบัติ และศักยภาพในการติดตามประเมินผลนโยบายและออกอ่าล
- ๒) สนับสนุนบทบาทและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ในการป้องกันและควบคุมปัญหาจากเครื่องคิ่มและออกอ่าล
- ๓) เป็นเครื่องมือในการกำหนดเป้าหมายระยะยาวของสังคมไทยในการจัดการกับปัญหาจากเครื่องคิ่มและออกอ่าล

ໂດຍรวมນັ້ນເປົ້າໝາຍຫລັກຂອງແພນຍຸທອຄາສຕຣໍ່າ ກໍາທັນໄວ້ທີ ๕ ປີ (ພ.ສ. ๒๕๔๙) ແລະ ๑๐ ປີ (ພ.ສ. ๒๕๖๓) ໂດຍປະເມີນຈາກ ປົມານາກວບຮົງໂກຄເລື່ອຍໆຕ່ອປະຊາກ, ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄໃນປະຊາກ ແລະໃນເຢາວັນ ແລະສັດສ່ວນຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄປະຈຳ (ນາກກວ່າຫຼືເທົ່າກັບ ๑ ຄົ້ງ/ເດືອນ) ດັ່ງແສດງໃນ ຕາງໆທີ່ ๒

ຕາງໆທີ່ ๑ ຕັ້ງໜັກພື້ນຖານແລະຕັ້ງໜັກເພີ່ມເຄີມຂອງແພນຍຸທອຄາສຕຣິນໂຍບາຍແອລກອຮອສະດັບຫາຕີ

| | ຕັ້ງໜັກ ພື້ນຖານ* | ຕັ້ງໜັກ ເພີ່ມເຄີມ |
|------------------------|---|--|
| ປົມານາກວບຮົງໂກຄຂອງສັກນ | ປົມານາກວບຮົງໂກຄເລື່ອຍໆຕ່ອປະຊາກຜູ້ໃໝ່ | |
| ປຶ້ອງກັນນັກຄົ່ນໜ້າໃໝ່ | ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄໃນປະຊາກ ๐៥-๐៥ ແລະ ๒୦-๒୦ ປີ | ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄໃນປະຊາກ ๐๐-๐๔ ປີ |
| ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄ | ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄໃນປະຊາກຜູ້ໃໝ່ | |
| ຄວາມເສື່ອງຂອງກວບຮົງໂກຄ | | |
| ປົມານາກວບຮົງໂກຄ | | <ul style="list-style-type: none"> ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ທີ່ບໍລິໂກຄເກີນ ๕ ຄື່ມໍາຕຽບຖານ (prevalence of binge drinkers) ປົມານາກວບຮົງໂກຄເລື່ອຍໆຕ່ອຄົ້ງ (drinking intensity) ສັດສ່ວນນັກຄົ່ນທີ່ບໍລິໂກຄໃນປົມານສູງ** ຕ່ອຄົ້ງຫຼືວັນຄົ່ນ ແລະຕ່ວັນ |
| ຮູ່ປະບົບຂອງກວບຮົງໂກຄ | ຈຳນວນ ແລະສັດສ່ວນຜູ້ບໍລິໂກຄປະຈຳ | ສັດສ່ວນຂອງຜູ້ທີ່ບໍລິໂກຄຈຸກຮູ້ສຶກນິນມາ |
| ພຸດີກຣົມຫລັງກວບຮົງໂກຄ | ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄທີ່ມີພຸດີກຣົມຄົ່ນແລ້ວັບປີ່ຢານພາຫະນະ | |
| ຄວາມຮຸນແຮງຂອງປໍ່ມູ້ຫາ | | <ul style="list-style-type: none"> ຄວາມຊຸກຂອງຜູ້ມີກວະຄີຄສູຮາ ສັດສ່ວນຂອງຜູ້ບໍລິໂກຄທີ່ມີຄະແນນຄວາມຮຸນແຮງຂອງປໍ່ມູ້ຫາສູງ*** ຄວາມຮຸນແຮງຂອງປໍ່ມູ້ຫາສຸຂພາພ-ປໍ່ມູ້ຫາສັກນິນທີ່ມີກວບຮົງໂກຄເກົ່າງຄົ່ນແລ້ວ ເປັນປໍ່ຈັຍສຳຄັນ ເຊັ່ນ ອຸປັນເຫຼຸດຈາກ |

ໝາຍເຫດ:

* ຕັ້ງໜັກພື້ນຖານໝາຍລຶງຕັ້ງໜັກທີ່ມີກວາສໍາວັງຈະດັບປະເທດເປັນປະຈຳ

** ຕ້ອງຢ່າງເຊັ່ນ ຮ້ອຍລະຂອງຜູ້ທີ່ບໍລິໂກຄທີ່ບໍລິໂກຄແອລກອຮອ່ລເກີນ ๑๐ ກຣັມ ຕ່ອຄົ້ງ ຫຼືຕ່ວັນ

*** ຕ້ອງຢ່າງເຊັ່ນ ສັດສ່ວນຜູ້ທີ່ມີຄະແນນ Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) ນາກກວ່າ ๕ ໃນໜູ່ປະຊາກ ທີ່ມີນັກຄົ່ນ

ตารางที่ ๒ เป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ

| เป้าหมาย | หน่วย | พ.ศ. ๒๕๖๐ | ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕) | | | ๑๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๗๐) | | |
|--|---|-----------|------------------------|----------|----------------------------|------------------------|----------|----------------------------|
| | | | คาดการณ์* ปัจจุบัน* | ปัจจุบัน | การเปลี่ยนแปลง จาก ๒๕๖๐ | คาดการณ์* ปัจจุบัน* | ปัจจุบัน | การเปลี่ยนแปลง จาก ๒๕๖๐ |
| ปริมาณการบริโภคต่อประชากรผู้ใหญ่ | ติดตามของแหล่งชุมชนบริสุทธิ์คู่คุณค่าปี | ๗.๗๙ | ๘.๒๐ | ๘.๗๙ | คงที่ | ๘.๗๙ | ๘.๗๒ | -๓% |
| ความชุกของผู้บริโภคในประชากรผู้ใหญ่ | ร้อยละ | ๗๐.๐% | ๗๐.๖๔% | ๗๔.๔% | -๔% | ๗๐.๒๕% | ๗๗.๐% | -๗๐% |
| ความชุกของผู้บริโภคในประชากร ๑๕-๗๕ ปี | ร้อยละ | ๑๒.๗% | ๑๓.๗๗% | ๑๒.๗% | คงที่ | ๑๑.๑๗% | ๑๒.๐๗% | -๑๗% |
| สัดส่วนของผู้บริโภคประจำ** คู่ผู้บริโภคทั้งหมด | ร้อยละ | ๔๐.๖๗% | ๔๔.๔๔% | ๔๐.๖๗% | คงที่ | ๔๔.๔๗% | ๔๗.๖๗% | -๓% |

หมายเหตุ

* คำนวณจากการเปลี่ยนแปลงแบบเส้นตรงจากฐานข้อมูลระหว่างของปี ๒๕๗๐ - ๒๕๖๐ จากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และกรมสรรพากร

** หมายถึงผู้ที่บริโภคโดยเฉลี่ยอย่างน้อย ๑ ครั้งต่อสัปดาห์

๓. ยุทธศาสตร์ในการจัดการปัญหาจากเครื่องคิมและกลยุทธ์

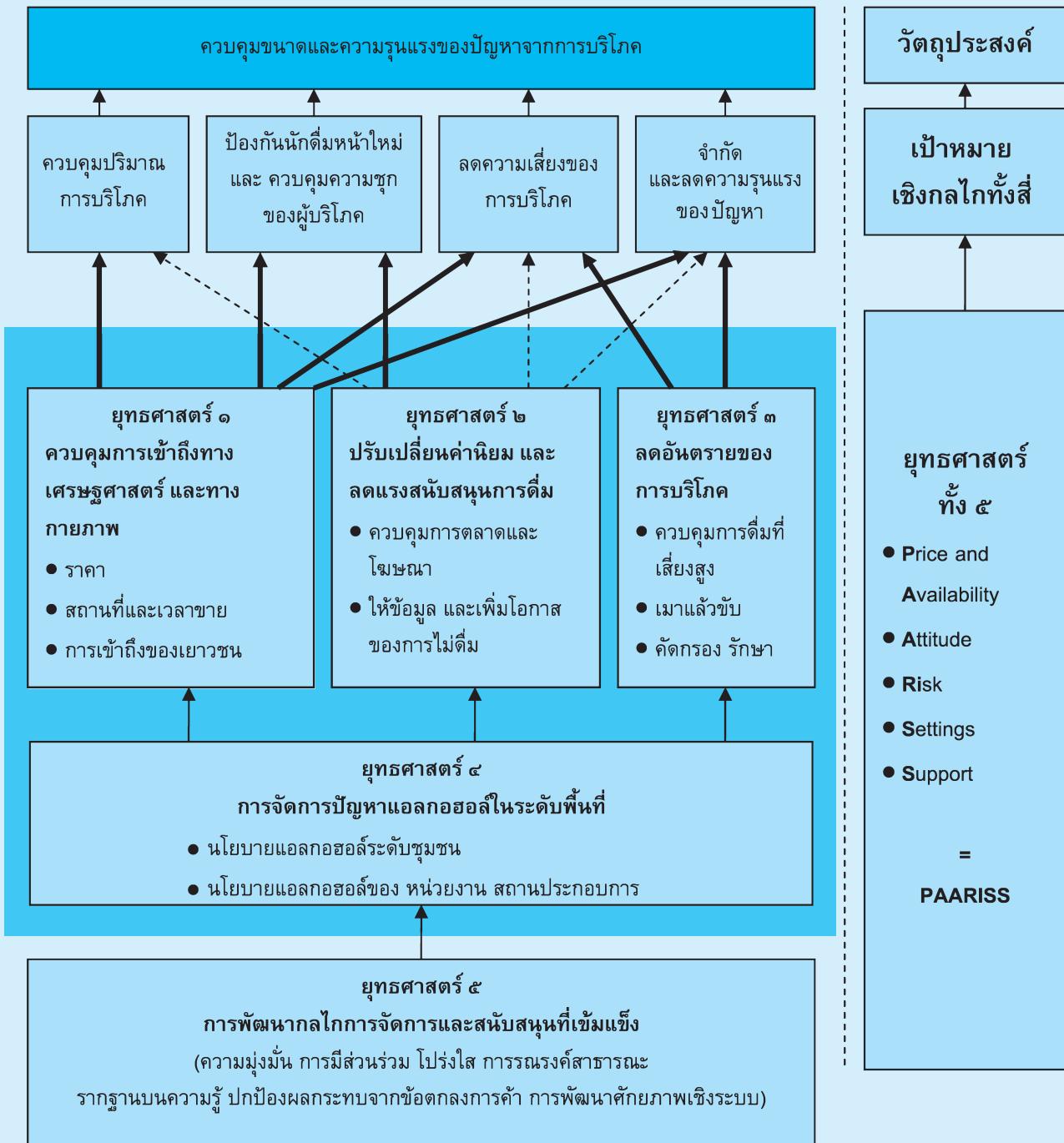
มาตรการของนโยบายและกลยุทธ์มีประสิทธิผลและคันทุน-ประสิทธิผล หรือความคุ้มค่าต่างกัน มาตรการที่คิดที่สุดสิบประการของนโยบายและกลยุทธ์ ประกอบไปด้วย การจำกัดอายุผู้ซื้อ, การที่รัฐเป็นเจ้าของร้านขายสุราปลีก, การจำกัดเวลาในการขาย, การจำกัดความหนาแน่นของจุดขาย, ระบบภาษีสุรา, การสูนตรวจสอบระดับและกลยุทธ์ในกฎหมายของผู้ขับขี่, การลดเพคนาระดับและกลยุทธ์ในเลือดของผู้ขับขี่, การยึดใบอนุญาตขับขี่ ซึ่งหมายถึง การห้ามผู้ขับขี่นำมีนมาไปขับขี่อีก, การกำหนดระดับบัตรอนุญาตขับขี่เป็นขั้นตอนโดยคำนึงถึงพฤติกรรมขับขี่ขณะมีนมา และการคัดกรองผู้มีความเสี่ยงเบื้องต้น (brief intervention) มาตรการการห้ามหรือควบคุมการโฆษณาเครื่องคิมและกลยุทธ์อย่างเข้มข้น มีประสิทธิผลในการป้องกันนักดื่มน้ำใหม่ และควบคุมการบริโภคของเยาวชน จึงเป็นประโยชน์ คือสังคมในระยะยาวกลุ่มมาตรการที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่าสูงสุดสำหรับสังคมไทยได้แก่ มาตรการทางภาษีและราคา การจำกัดการเข้าถึงเครื่องคิม การควบคุมหรือห้ามการโฆษณา และการควบคุมพฤติกรรมขับขี่ขณะมีนมาอย่างจริงจัง

มาตรการการให้ความรู้ สร้างความตระหนัก จัดเป็นมาตรการที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่า อย่างไรก็ตามแม้ว่าทั้งสองมาตรการจะมีประสิทธิผลในการควบคุมปัญหาโดยตรงจำกัด อาจสามารถสร้างผลพลอยได้ที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อกระบวนการนโยบาย ในขณะที่ยังไม่มีหลักฐานทางวิชาการใดที่สนับสนุนให้เห็นว่ามาตรการการควบคุมคนขององค์กรชุมชนสุรา ทั้งการขายและโฆษณา มีประสิทธิผลในการควบคุมปัญหา อีกทั้งการให้ความรู้ในบางรูปแบบกลับมีผลเสียต่อสถานการณ์ความรุนแรงของปัญหา เช่น การซักนำให้บริโภค หรือสร้างความคุ้นเคยกับการบริโภคในหมู่เยาวชนและประชากรทั่วไป ด้วยการรณรงค์ให้คึ่มอย่างรับผิดชอบ

แผนยุทธศาสตร์นี้อย่างไรก็ตาม แผนยุทธศาสตร์นี้ ประกอบด้วย ๕ ยุทธศาสตร์ย่อย ซึ่งมีเป้าประสงค์ ค่างกัน มุ่งเน้นไปที่การบรรลุเป้าหมายเชิงกลไกทั้งสี่ แต่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนกันและกัน คังแสคงในภาพที่ ๒ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ทั้งห้า จะประกอบด้วยมาตรการย่อยหลากหลาย ซึ่งหลายมาตรการ สามารถตอบสนองได้มากกว่าหนึ่งวัตถุประสงค์ ในสถานการณ์ข้อจำกัดของทรัพยากรในการจัดการ กับปัญหา แผนยุทธศาสตร์นี้ได้กำหนดครับความสำคัญของมาตรการตามประสิทธิผล และความคุ้มค่า ของมาตรการคังแสคงในตารางที่ ๓

- **ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง การควบคุมการเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์และทางกายภาพ (Price and Availability)**
- **ยุทธศาสตร์ที่สอง การปรับเปลี่ยนค่านิยมและแรงสนับสนุนในการคึ่ม (Attitude)**
- **ยุทธศาสตร์ที่สาม การลดอันตรายจากการบริโภค (Risk reduction)**
- **ยุทธศาสตร์ที่สี่ การจัดการปัญหาและออกอื่นในระดับพื้นที่ (Alcohol policy at every Settings)**
- **ยุทธศาสตร์ที่ห้า การพัฒนาがらในการจัดการและสนับสนุนที่เข้มแข็ง (Support)**

ภาพที่ ๒ ยุทธศาสตร์ทั้งห้า และความเชื่อมโยงกับเป้าหมายเชิงกลไกและวัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ



ตารางที่ ๓ มาตรการหลักและรองที่มีประสิทธิผลในการบรรลุเป้าหมายทั้งสี่ประการ

| | มาตรการหลัก | มาตรการรอง | มาตรการสนับสนุน |
|---|---|--|---|
| ควบคุมปริมาณการบริโภคของสังคม | <ul style="list-style-type: none"> • ภาษีและราคา • ควบคุมการเข้าถึง | <ul style="list-style-type: none"> • ควบคุมการโฆษณา • มาตรการระดับชุมชน • การปรับปรามเครื่องคิ่มนอกระบบภาษี | <ul style="list-style-type: none"> • การรณรงค์สาธารณะ |
| ป้องกันนักคิ่มหน้าใหม่ และควบคุมความซุกของผู้บริโภค | <ul style="list-style-type: none"> • ควบคุมการโฆษณา • ภาษีและราคา • ควบคุมการเข้าถึง | <ul style="list-style-type: none"> • การให้ความรู้ • การคัดแปลงบริบทและเงื่อนไขการคิ่ม | <ul style="list-style-type: none"> • การรู้เท่าทันกลยุทธ์การตลาดของอุตสาหกรรมสุรา • การรณรงค์สาธารณะ |
| ลดความเสี่ยงของ การบริโภค | <ul style="list-style-type: none"> • ควบคุมพฤติกรรมขับปี่ขณะมีเมมา • การคัดแปลงบริบทและเงื่อนไขการคิ่ม • ภาษีและราคา • ควบคุมการเข้าถึง | <ul style="list-style-type: none"> • มาตรการระดับชุมชน • ความร่วมมือของผู้ประกอบการ | <ul style="list-style-type: none"> • การปรับทัศนคติของสังคมต่อความมีเมมาและผลกระทบ • การรณรงค์สาธารณะ |
| จำกัดและลดความรุนแรงของปัญหา | <ul style="list-style-type: none"> • การตัดกรอง และนำบัตรรักษา • ภาษีและราคา • ควบคุมการเข้าถึง | <ul style="list-style-type: none"> • ระบบบริการสุขภาพ • มาตรการระดับชุมชน | <ul style="list-style-type: none"> • การรณรงค์สาธารณะ |

๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่หนึ่ง การควบคุมการเข้าถึงทางเศรษฐศาสตร์ และทางภาษาพหุ

ความคาดหวัง: เพื่อควบคุมการบริโภคสุราของประชาชนโดยรวม และในกลุ่มเสี่ยงผ่านกลไกควบคุมที่ทำให้เครื่องคิ่มและออก绍ล์เป็นสินค้าที่ราคาไม่ถูก และหาซื้อไม่ง่าย

๕.๑.๑ มาตรการทางภาษีและราคา

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

ราคาของเครื่องคิ่มและออก绍ล์มีอิทธิพลต่อทั้งปริมาณและรูปแบบการบริโภค ผู้บริโภคทุกกลุ่มมีการบริโภคคลคลงเมื่อราคาเพิ่มขึ้นโดยมีระดับการเปลี่ยนแปลงที่ต่างกัน เยาวชนคนหนุ่มสาวเป็นกลุ่มที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของราคางานอย่างสูงสุด โดยทั่วไป รัฐได้ประโยชน์จากการปรับเพิ่มอัตราภาษีสุราทั้งในด้านการควบคุมการบริโภคและรายได้ของรัฐที่เพิ่มขึ้นในเชิงนโยบายควรให้ความสำคัญกับเครื่องคิ่มและออก绍ล์ที่มีราคาค่าต่อในสองมิติ คือ เครื่องคิ่มที่มีราคาค่าต่อระหว่างที่ต่ำ (ราคาย่อมเยา) เช่น เบียร์ เหล้าปั่น และเครื่องคิ่มที่มีราคาค่าต่อปริมาณและออก绍ล์บริสุทธิ์ค่า เช่น เหล้าขาว

ราคากลางคือค่าเฉลี่ยของราคาก่อสร้างที่มีอยู่ในประเทศไทย แต่ในขณะที่ราคาก่อสร้างสูงขึ้นในประเทศไทย ราคาก่อสร้างที่มีอยู่ในประเทศต่างๆ อาจไม่สูงเท่ากัน ราคาก่อสร้างที่สูงกว่าราคาก่อสร้างที่ต่ำกว่าจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมในหลายเชิง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยมีกำลังซื้อค่อนข้างต่ำ (affordability) เพิ่มสูงขึ้น

ภาษีสรรพสามิคเป็นภาษีที่มีอิทธิพลสูงสุดต่อราคาก่อสร้าง ระบบภาษีสรรพสามิคของไทยเป็นระบบสมดาน ระหว่างอัตราภาษีสองระบบคือ อัตราภาษีมูลค่า และ税率ปริมาณแอลกอฮอล์ โดยหลักการเป็นการผ่อนคลายในการควบคุมการบริโภคและการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือย จึงมีจุดแข็งคือว่า ระบบภาษีโดยอัตราใดอัตราหนึ่งอย่างเดียว แต่ข้อจำกัดที่สำคัญได้แก่ ระดับอัตราภาษีที่ต่ำ ความลักลั่นของอัตราภาษีสำหรับเครื่องคิดประเภทต่างๆ (tax rate anomaly) ซึ่งทำให้เครื่องคิดบวกประเภทมีราคาก่อสร้างที่ต่ำกว่าภาษีน้อยอย่างมีนัยสำคัญ การขาดการกำหนดควระในการปรับอัตราภาษีให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งมีส่วนทำให้ราคาก่อสร้างสูงขึ้น ไม่มีระบบการใช้ภาษีนำร่องท้องถิ่น ซึ่งจัดเก็บเพิ่มอีก 10% จากราคาภาษีสรรพสามิคสูงไปเพื่อสนับสนุนการควบคุมปัญหาจากการบริโภคสุราโดยตรง รวมถึงการใช้เป็นแรงจูงใจสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดหลัก

- ๑) ราคาก่อสร้างที่มีราคาก่อสร้างที่สูง (หัวใจคือราคาก่อสร้างที่สูงที่สุด และราคาก่อสร้างที่ต่ำที่สุด)
- ๒) ร้อยละของมูลค่าภาษีสรรพสามิคต่อราคาก่อสร้างที่มีราคาก่อสร้างที่ต่ำ

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) ความสามารถในการซื้อขายเครื่องคิดที่มีราคาก่อสร้างผู้ที่มีรายได้ขั้นต่ำในแต่ละพื้นที่
- ๒) ปริมาณการบริโภคเครื่องคิดแอลกอฮอล์ในระบบภาษี

แนวทาง

- ๑) ให้ความสำคัญกับคุณค่าในการควบคุมการบริโภคและป้องกันปัญหาในระบบภาษีสรรพสามิคสูง
- ๒) ปรับเพิ่มอัตราภาษีโดยรวม และลดความลักลั่นของอัตราภาษีระหว่างเครื่องคิดประเภทต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับเครื่องคิดแอลกอฮอล์ที่มีราคาก่อสร้างที่ต่ำ

^๖ คัวชี้วัดที่ต้องทำงานเพื่อให้มีรายได้พอสำหรับชื้อเครื่องคิด ในประเทศไทยมีรายได้ขั้นต่ำ

- ๓) วางแผนการปรับอัตราภาษี ให้มีความโปร่งใส และความต่อเนื่องสม่ำเสมอเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ
- ๔) ปรับเพิ่มค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการผลิตสูราให้สูงขึ้น เพื่อเป็นกลไกทางภาษีและราคา และกลไกเพื่อลดการเข้าถึงเครื่องคัมแบล็อกอัลโดยอ้อม
- ๕) พัฒนากลไกในการนำระบบภาษีนำร่องท้องถิ่น มาใช้ในการควบคุมปัญหาจากเครื่องคัมแบล็อกอัล รวมถึงใช้เป็นระบบแรงจูงใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการควบคุมปัญหา
- ๖) เพิ่มศักยภาพในการปราบปรามเครื่องคัมภาษีในระบบ ทบทวนระบบการจัดเก็บภาษีที่เอื้อต่อการจำหน่ายและบริโภคเครื่องคัมภาษี โดยเฉพาะระบบและกลไกการจัดเก็บภาษีจากผู้ผลิตสูราชุมชน และกำหนดคงบประมาณเฉพาะส่วนหนึ่งจากภาษีสรรพสามิตสูรา เพื่อใช้ในการปราบปรามสูรานอกระบบภาษีอย่างเคร่งครัด รวมถึงนำไปใช้สนับสนุนผู้ประกอบการรายใหญ่ให้หาอาชีพทางเลือกที่ไม่เป็นภัยต่อสังคมเท่ากับการผลิตสูรา

๓.๑.๒ มาตรการควบคุม สถานที่ และวันเวลา นายเครื่องคัมแบล็อกอัล

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

การควบคุมการเข้าถึงเครื่องคัมแบล็อกอัลซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันมิให้ผู้บริโภคและประชาชนทัวร์ไปหาเชื้อสูราได้โดยง่าย การควบคุมการเข้าถึงในเชิงกฎหมายจัดเป็นกลุ่มมาตรการที่มีประสิทธิผลในการลดปัญหา โดยเฉพาะการควบคุมจุดขายผ่านการออกใบอนุญาต และการกำหนดเวลาขาย การออกใบอนุญาตขายปลีกสูราของไทยนั้นไม่ได้เป็นไปเพื่อการควบคุมปัญหาโดยตรง แต่เป็นไปบนหลักการเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้ประกอบการจุดจำหน่ายเครื่องคัมประเทศไทยมีมาตรการกำหนดคบริเวณห้ามจำหน่ายเครื่องคัมแบล็อกอัล เช่น ในบริเวณ วัด และสถานที่ทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขของรัฐ และสถานพยาบาลตามกฎหมาย สถานที่ราชการ (ยกเว้นบริเวณร้านค้าหรือสโมสร) หอพัก สถานศึกษา สถานบริการเชือเพลิง สถานสาธารณูปโภคทางราชการ และบริเวณที่ต่อเนื่องติดกับสถานศึกษา ส่วนในประเด็นเวลาในการขายนั้น กฏหมายไทยอนุญาตให้ขายปลีกสูราได้ในสองช่วงเวลา คือ ระหว่าง ๐๗.๐๐-๑๗.๐๐ และ ๑๗.๐๐-๒๓.๐๐ นาฬิกา

ข้อจำกัดของการสำคัญคือ การขาดมาตรการในการควบคุมจำนวนและ/หรือความหนาแน่นของจุดขาย และการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและการติดตามประเมินผล รวมไปถึงบทยลงโทษผู้กระทำผิด การเข้าถึงเครื่องคัมแบล็อกอัลจึงไม่ใช่ปัญหาสำคัญรับผู้บริโภคและประชากรชาวไทย ในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ มีร้านค้าที่ได้รับอนุญาตจำหน่ายเครื่องคัมแบล็อกอัลถึง ๔๕,๗๐๐ ร้าน หรือประมาณหนึ่งร้านต่อประชากรไทย ๑๐๐ คน โดยผู้บริโภคใช้เวลาเฉลี่ยเพียง ๗.๕ นาทีในการหาซื้อ และมีผู้บริโภคเพียงร้อยละ ๗ ที่รายงานว่ามีความยุ่งยากในการหาซื้อ นโยบายการอนุญาตขายสูราจึงไม่เป็นไปเพื่อการควบคุมปัญหา ทั้งจากขั้นตอนที่ง่ายและรวดเร็ว ค่าธรรมเนียมที่ถูก และยังมีใบอนุญาตบางประเภทที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาสูง เช่น รายการสูราแบบชั่วคราว/รายการเรื่องมีการประมาณว่าจุดขายที่ไม่ได้รับอนุญาต

มีประมาณร้อยละ ๒๐ ของจุดขายทั้งหมด และในอนาคตอันใกล้มีความเป็นไปได้สูง ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีบทบาทในการออกแบบใบอนุญาตขายสุรา แทนกลไกของกรมสรรพสามิต

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดเพิ่มฐาน

- ๑) จำนวนผู้ได้รับใบอนุญาตขายปลีกสุรา
- ๒) ความหนาแน่นของจุดขาย (จำนวนจุดขายต่อประชากร / จำนวนจุดขายต่อเขตการปกครอง)
- ๓) จำนวนการดำเนินคดีการขายสุราโดยผู้ไม่ได้รับการอนุญาต และการขายสุวนอกเวลาที่กำหนด

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) อัตราความสำเร็จในการซื้อเครื่องคิมและออกชื่อนอกเวลาที่กำหนด

แนวทาง

- ๑) ทบทวนและปรับปรุงระบบการออกใบอนุญาตขายสุรา โดยให้ความสำคัญกับคุณค่าในการควบคุมการบริโภคและป้องกันปัญหาจากการบริโภคสุรา โดยเฉพาะการควบคุมและลดจำนวนและความหนาแน่นของจุดขายสุรา ผ่านทั้งกลไกเงื่อนไขของผู้รับอนุญาตขั้นตอนและค่าธรรมเนียม และประเภทของใบอนุญาต
- ๒) สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบการออกใบอนุญาตขายสุราให้สอดคล้องกับทิศทางการควบคุมปัญหาจากการบริโภค เช่น การจำกัดจำนวนและความหนาแน่นของจุดขายสุรา การกำหนดพื้นที่ในการห้ามขาย ทั้งนี้โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปของคณะกรรมการฯ ที่มีองค์ประกอบจากทุกภาคส่วน
- ๓) พัฒนาประสิทธิภาพของระบบตรวจสอบ เฝ้าระวัง ติดตาม และลงโทษ การขายเครื่องคิมและออกชื่อนอกเวลา สถานที่และเงื่อนไขกฎหมายกำหนด
- ๔) พิจารณาเพิ่มสถานที่ในการควบคุมและห้ามจำหน่ายสุรา โดยให้ความสำคัญกับบริเวณพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง (เช่น บริเวณทางเท้า ทางสาธารณะ ผิวน้ำ ถนน ยานพาหนะบนผิวน้ำ บริเวณใกล้สถานศึกษาและหอพัก สถานสาธารณะรอบบริเวณศาสนสถาน พื้นที่การแข่งขันกีฬา การแสดงดนตรี และงานวัฒนธรรมและพื้นที่ใกล้เคียง) การมีส่วนร่วมของชุมชน และการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงการกำหนดโซนนิ่งสำหรับการขายเครื่องคิมและออกชื่อในเงื่อนไขต่างๆ
- ๕) พิจารณาเพิ่มเวลาในการห้ามจำหน่ายสุรา โดยให้ความสำคัญกับช่วงเวลาที่มีความเสี่ยงสูง เช่น ในช่วงเวลาเทศกาลวันหยุดยาว

๓.๑.๓ มาตรการควบคุมการเข้าถึงสุราของเยาวชน

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

การบริโภคสุราของเยาวชนมีนัยสำคัญทั้งมิติของปัญหา โดยเฉพาะผลกระทบในระยะยาวต่อสังคม และในมิติของการจัดการปัญหา ในแง่การบริโภคสุรา เยาวชนไทยมีแนวโน้มที่จะบริโภคอย่างอันตราย และมีความเสี่ยงต่อปัญหาสูงกว่าเด็กคึ่งวัยผู้ใหญ่ ในแง่ของการเข้าถึงเครื่องคึ่งแอลกอฮอล์ เยาวชนเป็นกลุ่มผู้บริโภคที่มีความอ่อนไหวต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ และมักบริโภคเครื่องคึ่งที่มีราคาต่ำ สังคมต่างๆ มักมีมาตรการในการจัดการกับการคึ่งของเด็กและเยาวชนเป็นการเฉพาะ ก្នາມหมายไทยกำหนดอายุขันต่อในการซื้อเครื่องคึ่งแอลกอฮอล์ที่ ๒๐ ปี และห้ามผู้ใดให้เครื่องคึ่งแอลกอฮอล์แก่เยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ยกเว้น การบำบัดทางการแพทย์ ห้ามเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๘ ปี ซื้อ, ขาย, บริโภคและเข้าไปยังสถานที่ที่จัดไว้สำหรับการบริโภคเครื่องคึ่งแอลกอฮอล์ และห้ามเยาวชนต่ำกว่า ๒๐ ปีเข้าในสถานบันเทิง อย่างไรก็ตามข้อจำกัดประการสำคัญคือ การขาดการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและการติดตามประเมินผล รวมไปถึงบทลงโทษผู้กระทำผิด

นอกจากนั้นมาตรการที่ยังถือเป็นส่วนขาดของประเทศไทยในการควบคุมการคึ่งของเยาวชน ได้แก่ การจัดการกับเครื่องคึ่งที่เป็นที่สนใจของเยาวชนโดยเฉพาะ เช่น เครื่องคึ่งแอลกอฮอล์พร้อมคึ่ง น้ำผลไม้ ผสมแอลกอฮอล์ เหล้าปั่น เช่นกันกับการควบคุมจุดขายที่คึ่งคุกใจเยาวชน เช่น สถานบันเทิง ชั้มอาหารร้านอาหารบางประเภท การจัดการดังกล่าวคำเนินการได้โดยหมายมาตรการควบคู่ไปกับการจำกัดอายุผู้ซื้อและผู้ดื่มสุรา เช่น มาตรการกำหนดราคาเครื่องคึ่งแอลกอฮอล์ขั้นต่ำ (minimum price measure) เพื่อเป็นการกำหนดมูลค่าให้ผู้บริโภคโดยเฉพาะเยาวชนหาซื้อสุราได้ในราคานี้ต่ำจนเกินไป การกำหนดอัตราภาษีที่สูงเป็นพิเศษสำหรับเครื่องคึ่งที่คึ่งคุกเยาวชน และการกำหนดเพ็นที่ห้ามขายสุราในเพ็นที่ และในเงื่อนไขที่มีเยาวชนหนาแน่นและ/หรือเข้าถึงได้ง่าย เช่น รอบบริเวณสถานศึกษา หอพัก ค่ายเยาวชน ในการแสดงดนตรี การแข่งขันกีฬา

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดพื้นฐาน

- ๑) ความชุกของผู้บริโภคในประชากร อ๕-๑๘ ปี

ตัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) ความชุกของผู้บริโภคในประชากรรายก่อน อ๕ ปี
- ๒) อัตราการตรวจลักษณะอายุ (เช่น บัตรประชาชน)
- ๓) อัตราความสำเร็จในการซื้อเครื่องคึ่งแอลกอฮอล์โดยเยาวชนที่มีอายุต่ำกว่าเกณฑ์

แนวทาง

- ๑) พัฒนาประสิทธิภาพของระบบครัวครัว เฝ้าระวัง ติดตาม และลงโทษ การขายเครื่องคิมที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์ให้กับเยาวชน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม รวมถึงการพัฒนามาตรการการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ที่มีส่วนในการควบคุมและเฝ้าระวัง
- ๒) พัฒนามาตรการทางภาษีและราคาเป็นการเฉพาะสำหรับเครื่องคิมที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์ที่เป็นที่สนใจของเยาวชน
- ๓) พัฒนาแนวทางการควบคุมผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ที่นิยมบริโภคในกลุ่มเยาวชน
- ๔) พิจารณาความเป็นไปได้ในการใช้มาตรการการกำหนดราคากันต่างๆ ของเครื่องคิมแอลกอฮอล์ ทั้งผ่านและไม่ผ่านระบบภาษีสรรพสามิต
- ๕) พิจารณาเพิ่มสถานที่ในการห้ามจำหน่ายสุรา โดยให้ความสำคัญกับบริเวณพื้นที่และเงื่อนไขที่มีเยาวชนหนาแน่นและ/หรือเข้าถึงได้ง่าย เช่น ทางสาธารณะ บริเวณใกล้สถานศึกษาและหอพัก พื้นที่การแข่งขันกีฬา การแสดงคนตุ๊ด และร้านสะดวกซื้อ
- ๖) สืบค้นแหล่งที่มาของเครื่องคิมแอลกอฮอล์ ที่ขายหรือให้เครื่องคิมแอลกอฮอล์ แก่ เยาวชน ค่อนข้าง ๒๐ และ ๐๘ ปีตามลำดับ ที่กระทำผิดกฎหมาย ก่ออาชญากรรม และมีพฤติกรรมการขับขี่ยานพาหนะขณะมีน้ำมูก และพัฒนากลไกการลงโทษและการตรวจสอบผู้จำหน่ายเครื่องคิมที่มีส่วนผสมแอลกอฮอล์แก่เยาวชน

๔.๒ ยุทธศาสตร์ที่สอง การปรับเปลี่ยนค่านิยมและลดแรงสนับสนุนในการคิม

ความคาดหวัง : เพื่อปรับเปลี่ยนบรรยากาศทางสังคม ไปสู่ทัศนคติที่เห็นว่าสุราไม่ใช่สินค้าธรรมชาติและลดความน่าสนใจในการบริโภคโดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน

๔.๒.๑ มาตรการควบคุมการคุกคามและโฆษณาเครื่องคิมแอลกอฮอล์

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

ข้อมูลวิชาการทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าการโฆษณาเครื่องคิมแอลกอฮอล์รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมค้างคืน ของอุตสาหกรรมสุรามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเริ่มดื่ม การอยากรลอง การเลือกบริโภค ทัศนคติที่คือการบริโภคเครื่องคิมแอลกอฮอล์ ความคาดหวังถึงผลการบริโภค และทัศนคติที่เห็นว่าการบริโภคเป็นปกติของสังคม และยังแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุргเมลันในการโฆษณาเครื่องคิมแอลกอฮอล์ และการได้รับชมรับฟังเนื้อหาโฆษณา (exposure) กับระดับความรุนแรงของปัญหาในกลุ่มเยาวชน การควบคุมการโฆษณาเครื่องคิมแอลกอฮอล์ จึงเป็นกลไกในการควบคุมปัญหาในระยะยาวที่มีประสิทธิผล โดยเฉพาะในกลไกการป้องกันนักดื่มหน้าใหม่

เนื้อหาของมาตรการควบคุมการโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ล จะต้องพิจารณาในหลายประเด็น ได้แก่ การควบคุมช่องทางการโฆษณา การควบคุมเนื้อหาการโฆษณา การควบคุมการสนับสนุน กิจกรรมค่างๆ ของอุตสาหกรรมสุรา และมาตรการการผนวกคำเตือนในโฆษณา อย่างไรก็ตามมาตรการ คำเตือนจัดเป็นมาตรการที่มีประสิทธิผลจำกัดอย่างยิ่ง

การควบคุมการโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ล ในยุคใหม่ของประเทศไทยเริ่มต้นในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ จากมติของคณะกรรมการรัฐมนตรีในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๙ และนำมาซึ่งกฎหมายหลายฉบับ ซึ่ง ครอบคลุมทั้งมิติช่องทางการโฆษณา (เวลาที่ออกอากาศ และพื้นที่ในการตั้งป้ายโฆษณา), เนื้อหาของ การโฆษณา (เช่น ห้ามการโฆษณาที่มีเนื้อหาเชิงชูชีวันให้บริโภค เชื่อมโยงการบริโภคกับความสำเร็จ ด้านการทำงาน ด้านแรงดึงดูดทางเพศ ผลประโยชน์ทางสุขภาพ การใช้บุคคลที่มีเชื้อเสียงในโฆษณา การ แจกและแลกของสมนาคุณ), และมาตรการคำเตือนที่โฆษณา ซึ่งค่อนมาได้ถูกเปลี่ยนแปลงและผนวก เข้าใน พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องคิ่มและออก绍ล พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งได้ทำการห้ามการโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ล ทั้งหมด แต่อนุญาตให้เผยแพร่ความรู้เชิงสร้างสรรค์สังคมโดยไม่ปรากฏภาพของสินค้า ซึ่งอาจฉกฉล่าได้ ว่า พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องคิ่มและออก绍ล พ.ศ. ๒๕๑๙ ได้ขยายพื้นที่ความหมายของการโฆษณา แค่ยังเนื้อหาของมาตรการในหลายส่วนยังคงความซักเจนจากกฎกระทรวงต่อไป (ยังไม่มี ณ กรกฏาคม ๒๕๑๗ ซึ่งที่ผ่านมาเกิดช่องว่างในระเบียน โดยเฉพาะในส่วนการควบคุมเนื้อหาของโฆษณา)

ข้อจำกัดของการควบคุมการตลาดการโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ลของประเทศไทย ประกอบด้วย ความครอบคลุมช่องทางการโฆษณา ซึ่งมีรูปแบบการโฆษณาและประชาสัมพันธ์อีกหลายช่องทางที่ยังไม่ ถูกควบคุม รวมถึงการสนับสนุน กีฬา คนครี และงานเทศกาล การไม่ครอบคลุมรูปแบบการโฆษณา ในลักษณะแอบแฝง การครอบคลุมบางช่วงเวลาและบางพื้นที่ การติดตามและบังคับใช้กฎหมาย และบทลงโทษที่ยังไม่อยู่ในระดับที่สามารถป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมาย จากข้อจำกัดดังนี้ทำให้ประชาชนไทย โดยเฉพาะเยาวชนยังเข้าถึงและมีความสามารถจากการโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ลในระดับที่สูง และพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างการซื้อขายกับการโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ลในกลุ่มเยาวชนด้วย

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดพื้นฐาน

- ๑) จำนวนการโฆษณาครั้งและแฟ้มที่ปรากฏในสื่อมวลชน (จากการเฝ้าระวัง) รวมถึงการ สื่อสารการตลาดที่ประชาชนเข้าใจได้ว่าเป็นการโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ล
- ๒) จำนวนการร้องเรียนและจำนวนผู้ฝ่าฝืนที่ถูกดำเนินคดีกรณีฝ่าฝืนการควบคุม

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) ความชุกในการพบเห็นได้ยิน (exposure) การโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ลในประชาชน และเยาวชน
- ๒) อัตราการจดจำโฆษณาเครื่องคิ่มและออก绍ลได้ในประชาชนและเยาวชน

แนวทาง

- ๑) ขยายการควบคุมการตลาดการโฆษณาเครื่องคิ่มแอログอิอร์ให้ครอบคลุมมากขึ้น รวมถึง การโฆษณาผ่านตัวบุคคลในลักษณะผู้นำเสนอ (พรีเซนเตอร์) และพนักงานขาย การโฆษณาผ่านการจัดตั้งแสวงค้าสินค้า การทำโปรโมชั่นทางตรงและทางอ้อมโดยเฉพาะกับเยาวชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา
- ๒) พัฒนามาตรการในการควบคุมการสนับสนุนกิจกรรมค่างๆ (การเป็นสปอนเซอร์) และการทำกิจกรรมการตลาดอื่นๆ ของอุตสาหกรรมสุรา รวมถึงการทำการตลาดของสินค้าอื่นที่ใช้ชื่อและตราสัญลักษณ์ร่วมกับเครื่องคิ่มแอログอิอร์ โดยให้ความสำคัญกับช่องทางการโฆษณาและการสนับสนุนที่รับรู้pubเห็นได้ยินและมีส่วนร่วมโดยเยาวชน และกิจกรรมที่ดำเนินการในสถานศึกษา สถานราชการ เช่น การพัฒนาบันทึกความเข้าใจระหว่างผู้บริหารสถานศึกษาต่างๆในการไม่รับการสนับสนุนจากอุตสาหกรรมสุรา หรือไม่อนุญาตให้อุตสาหกรรมสุราเข้ามาทำกิจกรรมการตลาดแบบแอบแฝง
- ๓) สนับสนุนระบบเฝ้าระวังการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคราชการในส่วนภูมิภาค และภาคประชาสังคม
- ๔) ให้ความรู้กับ เยาวชน ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถึงกลยุทธ์ในการทำการตลาดกับเยาวชนและประชากรหนุ่มสาวของอุตสาหกรรมสุรา และการทำการตลาดผ่านกิจกรรมภาพลักษณ์ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (Corporate Social Responsibility/ CSR) และการสนับสนุนกิจกรรม (สปอนเซอร์)
- ๕) พัฒนาระบบพิจารณาการอนุญาตโฆษณา โดยให้ความสำคัญกับช่องทาง เนื้อหา และผลกระทบเชิงลบที่อาจเป็นไปได้ และเป็นกระบวนการที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาควิชาการและประชาสังคมที่ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน
- ๖) ส่งเสริมให้สื่อมวลชนปลดปล่อยโฆษณาแฟ้มในรูปแบบค่างๆ และไม่นำเสนอข้อมูลให้เกิดการรับรู้ว่าการคิ่มสุราเป็นเรื่องปกติและถูกต้อง สุราเป็นสินค้าธรรมชาติ และความผิดและพฤติกรรมภายใต้ความมีนemeเป็นสิ่งปกติที่สังคมไม่ควรถือสา รวมไปถึงไม่นำเสนอภาพลักษณ์ด้านบวกของการบริโภคเครื่องคิ่มแอログอิอร์ และภาพลักษณ์ด้านลบของผู้ที่ไม่คิ่มสุรา โดยเฉพาะในมิติที่มีผลต่อยouth และประชาชน

๕.๒.๒ มาตรการการให้ความรู้ ปรับทัศนคติ และเพิ่มโอกาสในการไม่คิ่มสุรา

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

มาตรการการให้สุขศึกษา และการโน้มน้าว จัดเป็นมาตรการที่มีประสิทธิผลในการควบคุมปัญหาค่า เนื่องจากมีข้อจำกัดของประสิทธิผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และยังต้องอาศัยงบประมาณสูง และต้องแบ่งชิ้นที่สื่อกับเนื้อหาสนับสนุนการบริโภคอย่างการโฆษณาดังนั้นจึงเป็นกลุ่มมาตรการที่มีความคุ้มค่า ไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้กับเยาวชนในสถานศึกษา กลุ่มเยาวชนนอกรอบการศึกษา การให้ความรู้

และทศนคติทางสื่อมวลชน (การรณรงค์สาธารณะ) และมาตรการฉลาดคำเตือน อย่างไรก็ตามมาตรการกลุ่มนี้เป็นกลไกสำคัญในการปรับเปลี่ยนบรรยากาศของสังคม (social climate) ที่มีต่อการบริโภค ปัญหาจากการบริโภค และนโยบายด้านสังคมชุมชน

มาตรการในการให้ข้อมูลและความรู้ที่มีการปฏิบัติในระดับชาติ ได้แก่ มาตรการคำเตือนบนฉลากเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ โดยปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีระบบและหลักสูตรสุขศึกษาเกี่ยวกับเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ในระดับชาติอย่างเป็นทางการ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสุราส่วนหนึ่งจึงได้เสนอตัวและจัดกิจกรรมสุขศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งนอกจากจะไม่มีผลในการป้องกันปัญหาแล้ว ยังอาจมีผลเสียในการเริ่มดื่ม และทำให้กลุ่มเยาวชนคุ้นเคยกับสุรามากขึ้น

ส่วนมาตรการในการเพิ่มโอกาสของการไม่ดื่มสุราที่ประสบความสำเร็จเบื้องต้นในประเทศไทย ได้แก่ การจัดกิจกรรมและเทศบาลปลดเหล้า เช่น โครงการดเหล้าเข้าพรรษา กิจกรรมรับน้องปลดเหล้า และในการประกาศให้วันเข้าพรรษาเป็นวันงดสุราแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นมากมายในระดับชุมชน รวมถึงการจัดเทศบาลกีฬา และคนตระปลดเหล้า การส่งเสริมการจัดงานศพปลดเหล้า มหากรรมอาหารปลดเหล้า

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดพื้นฐาน

- ๑) ร้อยละของผู้บริโภคที่คงหรือลดการบริโภคในช่วงเข้าพรรษา

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๒) อัตราการรับรู้ของประชาชนต่อมาตรการต่างๆ

แนวทาง

- ๑) พัฒนากลไกการสื่อสาร ทั้งผ่านสื่อมวลชนในระดับต่างๆ และการสื่อสารผ่านการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างเสริมทศนคติของสังคมที่สนับสนุนการป้องกันและควบคุมปัญหาจากการบริโภค และเพื่อสนับสนุนประสิทธิผลของมาตรการในยุทธศาสตร์อื่นๆ
- ๒) พัฒนาต้นแบบ (idol) ของเยาวชนและประชาชนทั่วไป ที่มีภาพลักษณ์เจนถิงการไม่บริโภค เครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ ทั้งต้นแบบที่เป็นเยาวชนและผู้ใหญ่ ทั้งที่มีและยังไม่มีเชื้อสีงอยู่แล้ว รวมถึงผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบริโภคเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์ เช่น คนเลิกเหล้าต้นแบบ
- ๓) พัฒนาและปรับปรุงข้อบังคับเกี่ยวกับฉลากของสุรา รวมถึงคำเตือนที่เป็นถ้อยคำข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ และความเป็นไปได้ในการพัฒนาคำเตือนที่เป็นรูปภาพ
- ๔) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาสังคมในระดับพื้นที่ สนับสนุนกิจกรรมและเทศบาลปลดเหล้า เช่น งานประเพณีปลดเหล้า โดยให้ความสำคัญกับกิจกรรมและเทศบาลที่มีความเสี่ยงสูงหรือมีค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องดื่มและผลิตภัณฑ์สูง โดยพิจารณาใช้ประโยชน์จากกลไกทางศาสนา และวัฒนธรรม

- ๕) พัฒนากลไกและช่องทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่กิจกรรมและพื้นที่ที่มีความสำเร็จ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค้นแบบ ในการจัดการกับปัญหาเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ เพื่อสร้างความยั่งยืน และขยายผลไปยังพื้นที่อื่น
- ๖) พัฒนากลไกความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ในการพัฒนาหลักสูตรและสื่อในการให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชนกลุ่มต่างๆ และการพัฒนาศักยภาพของผู้ถ่ายทอดข้อมูลโดยควรเป็นรูปแบบการให้ความรู้ที่เข้าใจได้ง่าย มีความคุ้มค่า และสามารถสนับสนุนศักยภาพในการป้องกัน และควบคุมปัญหาของคนเองและครอบครัว และสนับสนุนประสิทธิผลของการดำเนินงานมาตรการอื่นด้วย
- ๗) พัฒนาระบบแรงจูงใจในการไม่ดื่ม และลด ละ เลิกคิ่มสุราให้กับทั้งประชาชนกลุ่มต่างๆ หน่วยงานรัฐ และเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ในระบบกองทุนกู้ยืมเพื่อการศึกษา ระบบกองทุนกู้ยืมเงินฯ ระบบประกันสุขภาพ กองทุนสุขภาพคำบล และระบบการจัดสรรงบประมาณแก่หน่วยงานราชการ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๘) คัดกรอง และติดตามพฤติกรรม และสนับสนุนการเพิ่มระยะเวลาและความเข้มข้นในการงด/ลดสุราสำหรับผู้ที่แสดงเจตจำนงในการลดหรือคงสุราไว้ว่างเข้าพรรษา รวมถึงขยายเวลาการงดออกใบปลดคชีวิต โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่เคยมีความเสี่ยงต่อปัญหาสูง
- ๙) สร้างความตระหนักรู้ถึงกลยุทธ์ ความต้องการ และผลกระทบที่อาจมี ในการทำการสื่อสารการตลาดในรูปแบบของการให้ความรู้และการทำกิจกรรมเพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม

๓.๓ ยุทธศาสตร์ที่สาม การគันครายจากภารบริโภค

ความคาดหวัง: เพื่อลดความเสี่ยงต่อปัญหานอกลุ่มผู้บริโภค และจำกัดขนาดและความรุนแรงของปัญหานอกลุ่มผู้ที่มีปัญหา และได้รับผลกระทบจากการบริโภค

๓.๓.๑ มาตรการควบคุมการบริโภคในเมืองใหญ่และสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาสูง

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

รูปแบบการบริโภค โดยเฉพาะเมืองใหญ่ สถานการณ์และบริบทของการบริโภค มีความสำคัญต่อการเกิดผลกระทบ การควบคุมการบริโภคที่มีความเสี่ยงสูง มักเป็นการกำหนดพื้นที่ห้ามบริโภคเครื่องคิ่ม แอลกอฮอล์ เช่นใน พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ที่ห้ามบริโภคในวัดและสถานที่ทางศาสนา สถานบริการสาธารณสุขและสถานพยาบาล สถานที่ราชการ (ยกเว้นที่พักส่วนบุคคลและสมิสทร สถานที่จัดเลี้ยง) สถานศึกษา สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และสวนสาธารณะของรัฐ เมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อที่อยู่อาศัยในประเทศไทย สถานที่ทำงานที่ตั้งประเทศไทย มาตรการของประเทศไทย ยังไม่ครอบคลุมการบริโภคในยานพาหนะขนส่งสาธารณะ สถานที่ทำงานที่ตั้งประเทศไทย การแข่งขันกีฬา การบริโภคบนท้องถนน และในเทศบาลสันทนาการ

นอกจากนี้ยังมีมาตรการจากผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสุราและครุภัณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น การสอนเทคนิคการเสริฟเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์เพื่อลดความเสี่ยง หรือ การเปลี่ยนจากภาชนะที่เป็นแก้ว เป็นพลาสติก อย่างไรก็ตามยังไม่พบว่ามาตรการในการควบคุมคนของอุตสาหกรรมสุราในลักษณะดังกล่าว มีประสิทธิผลในการควบคุมปัญหา

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดพื้นฐาน

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) ความรุนแรงของปัญหา (เช่น จำนวนคดี จำนวนความรุนแรง) และคัวชี้วัดการบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ (เช่น ปริมาณการบริโภค ความชุกของการบริโภค ค่าใช้จ่ายสำหรับเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์) ในช่วงเทศกาล หรือในพื้นที่เฉพาะ

แนวทาง

- ๑) พิจารณาพัฒนาศักยภาพเบี่ยบในการห้ามบริโภคในสถานการณ์ที่มีความเสี่ยงสูง เช่น การบริโภคบนถนนพาหนะสาธารณะประเภทโดยสาร ในการแสดงคอนเสิร์ต บริเวณทางเท้า ทางสาธารณะ ผู้จราจร รับศาสนสถาน บริเวณใกล้สถานศึกษาและหอพัก พื้นที่การแข่งขันกีฬา การแสดงคอนเสิร์ต และงานวัฒนธรรม
- ๒) ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดพื้นที่และเงื่อนไขในการห้ามบริโภค รวมถึง เวลาในการอนุญาตให้บริโภค เช่น พื้นที่สาธารณะ สถานที่ท่องเที่ยวงานเทศกาล
- ๓) สนับสนุนระบบเฝ้าระวังการฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ อย่างมีส่วนร่วมของภาคประชาชนสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคราชการในส่วนภูมิภาค

๕.๓.๒ มาตรการควบคุมพฤติกรรมการขับขี่ยานพาหนะขณะมีน้ำ

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

อุบัติเหตุจราจรเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคเครื่องคิ่มแอลกอฮอล์ที่ได้รับความสนใจมากที่สุด ในประเทศไทย เนื่องจากเป็นสาเหตุของการเสียชีวิตสูงเป็นอันดับสอง โดยมีจำนวนผู้เสียชีวิตประมาณ ๗๗,๐๐๐ รายต่อปี หรือประมาณ ๒๓ รายต่อแสนประชากร โดยรวมพบว่าแอลกอฮอล์มีส่วนเกี่ยวข้องกับ ประมาณร้อยละ ๔๐-๖๐ ของผู้ได้รับบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรในประเทศไทย ความสัมพันธ์มีความ ชัดเจนเพิ่มขึ้นในรายที่เสียชีวิตและบาดเจ็บรุนแรง และ ในช่วงเทศกาลวันหยุดยาวทั้งเทศกาลปีใหม่และ สงกรานต์สัดส่วนของผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรที่คิ่มสุราถูกก่อนเกิดเหตุในช่วงเทศกาลสูงกว่าค่าเฉลี่ยทั้งปีประมาณร้อยละ ๔๐ จากการวิเคราะห์ข้อมูลในระยะเวลาที่ผ่านมาพบว่าอัตราการบาดเจ็บและเสียชีวิต จากอุบัติเหตุมีความสัมพันธ์กับปริมาณการบริโภคเฉลี่ยต่อประชากร

มาตรการที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่าในการควบคุมผลกระทบจากการขับปั๊ยานพาหนะขณะมีน้ำเสีย ประกอบด้วย มาตรการทางภาษีและราคา การสั่งตรวจน้ำดับเบลออกอชอล์ในเลือดอย่างเข้มข้น ต่อเนื่อง การลงโทษที่รุนแรงและมีมาตรฐาน การลดระดับเพศานออกอชอล์ การควบคุมการเข้าถึงโดยเฉพาะการห้ามจำหน่ายในช่วงเวลาที่มีความเสี่ยงสูง และการกำหนดระดับออกอชอล์ในเลือดที่ต่ำมาก (zero tolerance^๖) สำหรับผู้ขับปั๊บที่มีความเสี่ยงสูง ส่วนมาตรการที่ไม่มีประสิทธิผลและไม่คุ้มค่าได้แก่ การรณรงค์สาธารณะ การให้ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณและวิธีการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมให้ใช้บริการรถสาธารณะ การกำหนดตัวผู้จัดทำหน้าที่ขับปั๊ยานพาหนะก่อนเริ่มคุ้ม การบังคับให้ผู้มีพฤติกรรมขับปั๊บขณะมีน้ำเสียรับการบำบัดรักษา และการใช้อุปกรณ์พิสูจน์ลมหายใจก่อนคิดเครื่องยนต์^๗

ประเทศไทยกำหนดให้ ผู้ขับปั๊บยานพาหนะต้องมีระดับออกอชอล์ในเลือดไม่เกิน ๐.๐ มิลลิกรัม เปอร์เซ็นต์ หรือเทียบเท่า โดยการตรวจเลือด ลมหายใจ และปัสสาวะ เมื่อเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานระดับออกอชอล์ในเลือดที่กำหนดโดยกฎหมายของไทยมีระดับความเข้มงวดปานกลาง แต่ประเทศไทยยังขาดการกำหนดระดับออกอชอล์ในเลือดสำหรับผู้ขับปั๊บที่มีความเสี่ยงสูงเป็นการเฉพาะ เช่น ผู้ขับปั๊บขับหน้าใหม่ และผู้ขับปั๊บอายุน้อย

การควบคุมพฤติกรรมการขับปั๊บยานพาหนะภายใต้อิทธิพลของออกอชอล์เริ่มมีสัญญาณแนวโน้มที่คืบหน้า เช่น การได้รับการยกระดับเป็นวาระแห่งชาติ การตระหนักรู้และยอมรับของสังคม การมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางจากหลายภาคส่วน อย่างไรก็ตามปัญหาจากการขับปั๊บภายใต้อิทธิพลของออกอชอล์ยังไม่ได้ลดระดับความรุนแรงลงอย่างที่คาดหวัง อัตราการบาดเจ็บและอัตราการเกิดอุบัติเหตุและความซุกซ่อนพฤติกรรมการขับปั๊บทั้งการคุ้มยังอยู่ในระดับสูง ปัญหาสำคัญที่สุดของมาตรการยังอยู่ในระดับการบังคับใช้กฎหมายซึ่งยังขาดความเข้มแข็งและสม่ำเสมอ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมักให้ความสนใจเพียงเฉพาะช่วงเทศกาล ทำให้โอกาสในการถูกตรวจสอบอย่างเข้มแข็งของผู้ขับปั๊บยานพาหนะโดยรวมซึ่งเป็นตัวชี้วัดสำคัญสำหรับความเข้มแข็งของมาตรการ ยังอยู่ในระดับต่ำ

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดพื้นฐาน

- ๑) จำนวนการทดสอบระดับออกอชอล์ในลมหายใจ

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) ร้อยละของผู้ขับปั๊บที่เกยูกลุกตรวจหมายใจในรอบปี
- ๒) ความซุกซ่อนผู้มีพฤติกรรมคุ้มสูงก่อนขับปั๊บยานพาหนะในกลุ่มผู้บริโภค

^๖ ตัวอย่างเช่น ๒๐ มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

^๗ เครื่องมือที่คิดค้างในรถยนต์ เพื่อป้องกันการใช้ยานพาหนะหากผู้ขับปั๊บมีระดับออกอชอล์สูงเกินที่กำหนด

แนวทาง

- ๑) ยกระดับความเข้มแข็งในการบังคับใช้กฎหมาย การกำหนดเป้าหมายในการสุ่มตรวจ ลงโทษใจ การให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาสังคม
- ๒) ลดระดับเพศานและออกชื่อในเลือกสำหรับผู้เข้ามาที่ท้าไป และผู้เข้ามาที่มีความเสี่ยงสูง
- ๓) พัฒนาระบบนส่งมวลชนที่ปลอดภัยและเพียงพอเพื่อลดโอกาสในการขับขี่ภายใต้ ความเมินเมาก
- ๔) ควบคุมการเข้าถึงเครื่องคัมแบล็อกอชอร์ส์ในช่วงเวลาและพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหา การขับขี่ขณะเมินเมาก

๕.๗.๓ มาตรการการคัดกรองและบำบัดรักษา

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

การคัดกรองผู้มีความเสี่ยงและการบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจาก การบริโภคเครื่องคัมแบล็อกอชอร์ส์ จัดเป็นมาตรการที่จำเป็นทางจริยธรรม แม้ว่าจะมีความคุ้มค่าสำหรับคนในระบบ โดยการคัดกรอง ผู้มีความเสี่ยงอย่างย่อ (Brief intervention) จัดเป็นรูปแบบการบำบัดรักษาที่มีประสิทธิผลและความ คุ้มค่าสูงสุด และสามารถจัดให้มีในระบบบริการปฐมภูมิและระบบทำโดยบุคลากรสุขภาพที่ไม่ใช่แพทย์ ซึ่งข้อมูลวิชาการพบว่ามีประสิทธิผลไม่ต่างกัน ส่วนการบำบัดรักษาโดยไม่ได้สมควรใจ เช่น การบังคับ บำบัดรักษาผู้ที่ฝ่าฝืนกฎหมายเบียบต่างๆ มีประสิทธิผลค่อนข้างมาก

การบำบัดรักษาผู้มีอาการติดสุราได้ดำเนินการมาต่อเนื่องตามความรับผิดชอบหลักของ กระทรวงสาธารณสุข อย่างไรก็ตามในปัจจุบันยังไม่มีระบบการบำบัดรักษาผู้มีภาวะติดสุราและระบบ คัดกรองกลุ่มเสี่ยงอย่างเป็นทางการในระดับประเทศ และยังไม่ได้ถูกอนุมัติใช้ในบริการระดับปฐม ภูมิ และระบบประกันสุขภาพเป็นการเฉพาะ โดยข้อจำกัดสำคัญของระบบการบำบัดรักษา ประกอบด้วย การเข้าถึงระบบของผู้มีปัญหาและมีความเสี่ยง มาตรการของระบบการคัดกรองและการบำบัดรักษา ทรัพยากรในระบบ และศักยภาพในการติดตามประเมินผล ส่วนการบำบัดรักษาโดยบุคลากรที่มิใช่บุคลากร สุขภาพ อย่างเช่น การบำบัดรักษาแบบกลุ่มด้วยตนเอง (self-help group) หรือการบำบัดด้วยหลักความเชื่อ ทางศาสนา ยังไม่เป็นที่นิยมอย่างกว้างขวางในประเทศไทย

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดพื้นฐาน

- ๑) จำนวนสถานบริการที่มีบริการคัดกรองและบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจาก การบริโภคเครื่องคัม แบล็อกอชอร์ส์
- ๒) จำนวนผู้มารับบริการคลินิกคัดกรองและบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจาก การบริโภคเครื่องคัม แบล็อกอชอร์ส์

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) ตัดส่วนผู้ที่เข้าสู่ระบบคัดกรองและบำบัดรักษาในกลุ่มผู้ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหาการ บริโภคเครื่องคัมแบล็อกอชอร์ส์ (เช่น ผู้ที่มีคะแนน AUDIT มากกว่า ๗ คะแนน)

แนวทาง

- ๑) พัฒนาระบบการคัดกรองและบำบัดรักษาผู้มีปัญหาความถึงแนวทางการบำบัดรักษา ในระบบบริการสุขภาพและระบบประกันสุขภาพ โดยเน้นที่ระบบบริการปฐมภูมิ และระบบส่งต่อไปยังการบริการระดับอื่นๆ
- ๒) ขยายจำนวนชุดบริการการคัดกรองและบำบัดรักษาที่มีมาตรฐานและประสิทธิภาพ
- ๓) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคประชาสังคมในการพัฒนาระบบการคัดกรองและบำบัดรักษา
- ๔) บรรจุเทคโนโลยีการคัดกรองและบำบัดรักษาผู้มีปัญหาจากกระบวนการบริโภคเครื่องคิ่มและกลอหอล์เข้าในหลักสูตรของบุคลากรสุขภาพโดยเฉพาะบุคลากรที่จะปฏิบัติหน้าที่ในระบบบริการปฐมภูมิ และจัดการอบรมเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสำหรับบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่
- ๕) พัฒนาระบบและกลไกในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของผู้ที่เคยประสบปัญหาจากการบริโภคที่ผ่านการบำบัดรักษา เพื่อป้องกันการกลับสู่ความเสี่ยงและปัญหา

๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่สี่ การจัดการปัญหาและกลอหอล์ในระดับพื้นที่

ความคาดหวัง: เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของกลไกการจัดการปัญหาและกลอหอล์ในระดับพื้นที่และกลุ่มประชากรเฉพาะ

๕.๔.๑ มาตรการนโยบายและกลอหอล์ระดับชุมชน

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

มาตรการการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและกลอหอล์ในระดับชุมชน ซึ่งเป็นทั้งชุมชนในมิตรของพื้นที่ (เช่น ครัวเรือน, หมู่บ้าน, ตำบล, อำเภอ และจังหวัด) และชุมชนในมิตรอื่นๆ เช่น ตามกลุ่มประชากร ตามหน่วยงาน ตามวิชาชีพ (เช่น ชุมชนวิชาชีพแพทย์ ชุมชนผู้สูงอายุ ฯลฯ) โดยมาตรการกลุ่มนี้อาจจะเป็นมาตรการของนโยบายและกลอหอล์โดยตรง (ตามยุทธศาสตร์ ๕.๑-๕.๓ ข้างต้น) หรือมาตรการทางอ้อมอื่นๆที่มีผลต่อการบริโภคและปัญหาที่ตามมาก็ได้ เช่น การส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำบัญชีครัวเรือน และการส่งเสริมจริยธรรมทั่วไปในขณะเดียวกันการจัดการกับปัญหาและกลอหอล์จะเป็นประโยชน์คู่มารยาการอื่นๆด้วย โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชนจากกลไกที่การบริโภคเครื่องคิ่มและกลอหอล์เป็นทางผ่านไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงอื่นๆ

ในมิตรของกระบวนการนโยบายสาธารณะ มาตรการระดับชุมชนสามารถมีบทบาททั้งการพัฒนานโยบาย (policy formulation), การพัฒนาความเข้มแข็งของการนำนโยบายไปปฏิบัติ เช่น การเฝ้าระวัง และการติดตามประเมินผลของนโยบาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและระบบราชการส่วนภูมิภาค มีศักยภาพในการพัฒนานโยบายระดับชุมชนเพื่อจัดการกับปัญหาและกลอหอล์ โดยเฉพาะในส่วนที่เป็นการควบคุมด้วยกฎหมายเบี่ยง เช่น การออกเทศบัญญัติเพื่อควบคุมพื้นที่ในการห้ามจำหน่ายสุรา หรือภายใต้โครงสร้างของคณะกรรมการควบคุมเครื่องคิ่มและกลอหอล์จังหวัด ตาม พ.ร.บ.ควบคุมเครื่องคิ่มและกลอหอล์

ตารางที่ ๕ ตัวอย่างบทบาทของมาตรการระดับชุมชนในการจัดการปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์

| การพัฒนานโยบาย ระดับชุมชน | การสนับสนุนการ นำนโยบายระดับประเทศ ไปปฏิบัติ | การสนับสนุนอื่นๆ | |
|---------------------------------|---|--|--|
| มาตรการของนโยบาย และออกซอล์ | | | |
| ภาษีและราคา | ภาษีและค่าธรรมเนียม ที่มีผลต่อราคาเครื่องคิ่ม | ศึกษา เครื่องคิ่ม และออกซอล์น์ผลกระทบภาษี | การส่งเสริมอาชีพอื่นสำหรับ ผู้ที่เคยผลิต และขายเครื่องคิ่ม นอกระบบภาษี |
| ควบคุมการเข้าถึง | กำหนดพื้นที่ และช่วงเวลา ห้ามขายสุรา, การส่งเสริม พื้นที่ปลอดภัยขายสุรา | ศึกษา จุดขาย วันเวลา การขาย การขายให้เยาวชน | ศึกษา เป้าระวังพฤติกรรม ของจุดขายเครื่องคิ่ม และออกซอล์ |
| บริบทและเงื่อนไขการ บริโภค | กำหนดพื้นที่และช่วงเวลา ห้ามคิ่ม, การต่อยอดกิจกรรม งดเหล้าและปลอดเหล้า | ศึกษา การคิ่มในสถานที่ ห้ามขาย การคิ่มของเยาวชน | ศึกษา พฤติกรรมการบริโภค ของประชาชน และเยาวชน และเงื่อนไขการบริโภค ^{ของชุมชน} |
| การขับถ่ายมีน้ำ | พัฒนาวางแผน ระบบ การบังคับใช้กฎหมายแบบมี ส่วนร่วม และให้เกิด ประสิทธิผล ความรวดเร็ว | การมีส่วนร่วมในการบังคับ ^{ใช้กฎหมาย} | การพิจารณาลงโทษทาง สังคมกับผู้ที่ขาย สุราให้กับผู้ที่ มีอาการมีน้ำอยู่แล้ว |
| การโฆษณา | การกำหนดพื้นที่ห้ามโฆษณา การหลอกล่ำยของการสนับสนุน ของอุตสาหกรรมสุราต่อ ^{งาน} ประเมินของชุมชน | การศึกษาการฝ่าฝืนระเบียบ ควบคุมการโฆษณา | |
| การให้ความรู้ และ นิ้มั่นว่า | การวางแผนรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ภายในพื้นที่ | การทำงานภาคสนามร่วมกับ ^{การ} รณรงค์ในระดับประเทศ | การใช้กลไกควบคุมทางสังคม ศาสนาและวัฒนธรรมมาเสริม ^{ทัศนคติของประชาชนต่อการ} บริโภคและผลกระทบ |
| การคัดกรองนำ้บัตรักษา | การสนับสนุนบริการคัดกรอง และนำ้บัตรักษา เช่น ห้อง ทรัพยากรบุคคล งบประมาณ, การจัดตั้งระบบการคัดกรอง และนำ้บัตรักษาแบบกลุ่ม | การร่วมเป็นระบบเฝ้าระวัง ผู้ที่มีความเสี่ยงและปัญหา, ส่งเสริมบทบาทของครัวเรือน ในการสนับสนุนการลด และ เลิกสุรา | การปรับเปลี่ยนทัศนคติภายใน ชุมชนต่อผู้ที่มีปัญหาจากการ บริโภค |
| มาตรการอื่นๆ | การพัฒนาระบบกองทุน หรือ การออม, การส่งเสริม โครงการบัญชีครัวเรือน | การส่งเสริมทฤษฎีเศรษฐกิจ พอเพียงอย่างเป็นรูปธรรม | กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโดย ทั่วไป, การส่งเสริมความ สัมพันธ์ของครอบครัว |

คัวชี้วัด**คัวชี้วัดพื้นฐาน**

(คัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ ๕.๑-๕.๓)

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๑) (คัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ ๕.๑-๕.๓)
- ๒) คัวชี้วัดที่แสดงถึงปริมาณการบริโภคเครื่องคิ่มและก่ออหลั่นในระดับชุมชน เช่น ค่าใช้จ่ายครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของเจ้าภาพ เงินท่องเที่ยวจากการคงสูง

แนวทาง

- ๑) สร้างความตระหนักรู้ให้ชุมชนทราบถึงศักยภาพของชุมชนในการจัดการกับปัญหาจากภาระบริโภคเครื่องคิ่มและก่ออหลั่น
- ๒) สนับสนุนกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืนและก่ออหลั่นในระดับชุมชน โดยเฉพาะมาตรการเพื่อเสริมความเข้มแข็งของมาตรการระดับชาติ
- ๓) ลดภาระ เผยแพร่ และส่งเสริมการเรียนรู้ภายในและระหว่างชุมชนถึงมาตรการนวัตกรรม กิจกรรม ในการจัดการกับปัญหาเครื่องคิ่มและก่ออหลั่นในระดับพื้นที่ เช่น ร้านค้าต้นแบบ ผู้ประกอบการต้นแบบ
- ๔) ส่งเสริมและยกย่องเชิดชูให้ผู้นำระดับชุมชนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อเยาวชนในการไม่เป็นแบบอย่างในการบริโภคเครื่องคิ่มและก่ออหลั่น
- ๕) สนับสนุนการไม่มีเครื่องคิ่มและก่ออหลั่นในงาน ประเพณี กิจกรรม ของชุมชน
- ๖) สนับสนุนกระบวนการจัดการความรู้ของชุมชนในการควบคุมปัญหาจากภาระบริโภค เครื่องคิ่มและก่ออหลั่น โดยเฉพาะการเก็บข้อมูลสถานการณ์การบริโภคและผลกระทบภายนอกในชุมชน

๕.๔.๒ มาตรการอย่างยั่งยืนและสถานประกอบการ**แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์**

การบริโภคเครื่องคิ่มและก่ออหลั่นมีความสัมพันธ์กับศักยภาพในการประกอบวิชาชีพที่ล้วนๆ ภาระต่อชุมชนจากการเจ็บป่วย ผลิตภัณฑ์ของการทำงานที่ล้วนๆ และการทำงาน สถานประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชนมีศักยภาพในการจัดการปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและก่ออหลั่น

คัวชี้วัด

คัวชี้วัดพื้นฐาน

- ๑) อัตราการขาดงาน อัตราการเกิดอุบัติเหตุ อัตราการเจ็บป่วย โดยเน้นที่สาเหตุที่มีความสัมพันธ์ กับการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์

คัวชี้วัดเพิ่มเติม

- ๓) ปริมาณการบริโภค ความชุกของผู้มีความเสี่ยง (เช่น ผู้ที่มีคะแนน AUDIT มากกว่า ๗) ในกลุ่มพนักงาน

แนวทาง

- ๑) พัฒนาแนวทางในการห้ามข้าราชการทุกสังกัดบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ในเวลาราชการ และขณะปฏิบัติหน้าที่ และแนวทางในการส่งเสริมให้ข้าราชการ โดยเฉพาะข้าราชการระดับสูงเป็นแบบอย่างที่ดี
- ๒) สร้างความตระหนักรถึงผลของการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ที่มีต่อศักยภาพการประกอบอาชีพและหารายได้ ผลภาพของพนักงานและองค์กร ให้กับทั้งผู้ประกอบการพนักงาน และสังคมโดยรวม ในทั้งการจ้างงานในและนอกระบบ
- ๓) สนับสนุนให้แต่ละสถานประกอบการมีนโยบายการจัดการปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ของตนเอง เช่น ระบบการคัดกรองและช่วยเหลือผู้มีความเสี่ยงต่อปัญหา การห้ามการบริโภคเครื่องคิ่มสูงก่อนและขณะปฏิบัติงาน การห้ามคิ่มเครื่องคิ่มและออกซอล์ในสถานประกอบการ การมอบรางวัลให้กับผู้ที่สามารถเลิกคิ่ม และการสร้างบรรยายการที่สนับสนุนการลด ละ เลิกสูราก
- ๔) สนับสนุนค่านิยมในการไม่ใช้เครื่องคิ่มและออกซอล์เป็นรางวัลในการปฏิบัติงาน หรือของขวัญในเทศกาลต่างๆ และสนับสนุนงานฉลองสังสรรค์ที่ปราศจากและออกซอล์
- ๕) สนับสนุนการห้ามการใช้เครื่องคิ่มและออกซอล์เป็นค่าตอบแทน หรือทุนแทน หรือเป็นส่วนของค่าตอบแทนในการปฏิบัติงาน
- ๖) สนับสนุนและสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ประกอบการ ในการห้ามไม่ให้เยาวชนทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การขนส่ง การขาย เครื่องคิ่มและออกซอล์
- ๗) พัฒนาระบบแรงจูงใจของหน่วยงานและสถานประกอบการในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอล์ เช่น การให้รางวัล การเผยแพร่นิวัตกรรมคีดี และการให้รางวัล และการขยายผลผู้ประกอบการต้นแบบ

๓.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากลไกการจัดการและสนับสนุนที่เข้มแข็ง

ความคาดหวัง: สร้างกลไกสนับสนุนกระบวนการจัดการปัญหาและกลอห้อล้อย่างมีประสิทธิผล

๓.๕.๑ มาตรการสร้างความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทุกระดับ

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

กระบวนการนโยบายและกลอห้อลเป็นพื้นที่นโยบายที่มีบทบาท กิจกรรม และความเคลื่อนไหวของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมากมาย หลายภาคส่วน ความมุ่งมั่นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยเฉพาะผู้กำหนดนโยบาย และผู้บริหารระบบการนำนโยบายไปใช้เป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการจัดการปัญหาและกลอห้อล นโยบายและกลอห้อลมีพื้นที่ทางนโยบายกว้าง ครอบคลุมพื้นที่หลากหลายมารยาการ ดังนั้นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องบางส่วนจะมีภาระทบทวนศักยภาพของตนอยู่ในพื้นที่ที่มีความสำคัญกับตน และยังมีระดับการมีส่วนร่วมเป็นครั้งคราว ไม่ต่อเนื่อง หลายส่วนมักจะแสดงบทบาทเฉพาะพื้นที่ที่ตนเองรับรู้ว่าสำคัญ หรือเมื่อกระบวนการนโยบายอาจสร้างผลกระทบต่อผลประโยชน์และความสนใจของคน และมักจะไม่สนใจกระบวนการในขั้นตอนและพื้นที่อื่นๆ และในสถานการณ์ปัจจุบัน หน่วยงานทางสังคมอีกหลายส่วนซึ่งน่าจะมีศักยภาพต่อกระบวนการนโยบายยังไม่ได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ ปัจจัยสำคัญของข้อจำกัดในการมีส่วนร่วมของภาคส่วนเหล่านี้ประกอบไปด้วย การขาดความเห็นพ้องต้องกัน, แนวคิดที่เห็นว่าปัญหาและกลอห้อลเป็นปัญหาระดับบ้าๆ เกék, การขาดการตระหนักรู้ถึงผลกระทบของการบริโภคเครื่องคึ่มและกลอห้อลต่อสังคม, และการขาดการประสานงาน

นโยบายและกลอห้อลของประเทศไทยยังให้ความสำคัญกับมาตรการในระดับประเทศเป็นสำคัญ โดยมาตรการในระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ยังไม่ได้รับความสำคัญเท่าที่ควร ดังนั้นควรมีกลไกในการพัฒนาความร่วมมือและความเป็นเจ้าของขององค์กรและหน่วยงานในระดับท้องถิ่นทั่วไปในส่วนราชการ และที่มาจากการเลือกตั้ง ต่อการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคึ่มและกลอห้อลในท้องถิ่น โดยเฉพาะบทบาทในการพัฒนานโยบายที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่นนั้นๆ และการนำนโยบายและกลอห้อลทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นไปปฏิบัติในท้องที่ของคนเอง

แนวทาง

- ๑) ยกระดับให้ปัญหาจากการบริโภคเครื่องคึ่มและกลอห้อลเป็นภาระแห่งชาติ ภาระแห่งจังหวัด และภาระแห่งท้องถิ่น
- ๒) สร้างความมีส่วนร่วมและความเป็นเจ้าของ แก่ทุกภาคส่วนในการควบคุมและลดปัญหาจากการบริโภคเครื่องคึ่มและกลอห้อล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการนโยบายและกลอห้อลในระดับพื้นที่ รวมถึงการประสานงานและสื่อสารระหว่างภาคส่วนต่างๆ
- ๓) ให้คุณค่า (policy value) ในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคึ่มและกลอห้อล กับบทบาทของทุกภาคส่วน
- ๔) ให้ระบบราชการส่วนภูมิภาค ทั้งระดับจังหวัดและอำเภอ ส่งเสริมสนับสนุนองค์กรระดับพื้นที่ในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลอห้อลระดับชาติ
- ๕) ส่งเสริมการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม และต่อกันและกัน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนในการจัดการกับปัญหาจากเครื่องคึ่มและกลอห้อล

- ๖) สร้างการมีส่วนร่วมในการควบคุมปัญหาเครื่องคิ่มและออกช้อล์ผ่านกลไกแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- ๗) จัดทำแนวทางการพัฒนาตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น เช่น จำนวนภาคีเครือข่ายผลการดำเนินการในการควบคุมปัญหาที่เกิดจากเครื่องคิ่มและออกช้อล์ภายในจังหวัด

๕.๕.๒ มาตรการส่งเสริมความโปร่งใสในกระบวนการ

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

กระบวนการนโยบายและออกช้อล์ในประเทศไทยเป็นกระบวนการที่ได้รับอิทธิพลจากคุณค่า (value) ผลประโยชน์ (interest) และแนวคิด (ideology) หลายประการที่มีต่อการบริโภคเครื่องคิ่มและออกช้อล์ ดุรักิจที่เกี่ยวข้อง ผลกระทบจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกช้อล์ และการจัดการกับผลกระทบ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีทั้งที่มีความสอดคล้องและขัดแย้งต่อกันและกัน การเผยแพร่หน้าและภาวะแเปล่งขันของแนวคิดและคุณค่าที่ขัดแย้งกันจึงพบได้ในเกือบทุกองค์ประกอบของการกระบวนการ

ในภาพรวมของการกระบวนการในประเทศไทยพบว่าระดับอิทธิพลต่อกระบวนการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถูกกำหนดโดยกลุ่มปัจจัย ได้แก่ ทรัพยากร, การบริหารจัดการ, ช่องทางของอิทธิพล, การเมืองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องฝ่ายตรงข้าม, การรับรู้ของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่รัฐ และจังหวะเวลาและสถานที่ของกิจกรรม การสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการของเครือข่ายยังต้องอาศัยการจัดการที่มีประสิทธิภาพทั้งในระดับองค์กรและเครือข่าย รวมถึงการบริหารจัดการความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภาคีภายในเครือข่าย ด้วย ในประเด็นช่องทางการแสดงความเห็น การมีตัวแทน (representation) อยู่ในเวทีทางนโยบาย เป็นเงื่อนไขสำคัญ ในหลายเหตุการณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ไม่เป็นทางการต้องแสดงอิทธิพลผ่านตัวแทน (nominee) ทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและภาคเอกชน ในหลายกรณีการมีส่วนร่วมของกลุ่มอุตสาหกรรมสุราและอุริกิจที่เกี่ยวข้องรวมไปถึงอิทธิพลของความสัมพันธ์ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีผลกระทบในแง่ลบต่อกระบวนการนโยบายในมุมมองทางสุขภาพ

การจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกช้อล์จึงควรเป็นกระบวนการที่โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ทับซ้อน และเป็นไปเพื่อปกป้องและส่งเสริมผลประโยชน์ของสาธารณะ

แนวทาง

- ๑) พัฒนาระบบเฝ้าระวังการปกป้องผลประโยชน์ทางอุริกิจบนผลกระทบของสังคมในกระบวนการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกช้อล์ในทุกระดับ โดยเฉพาะในขั้นตอนการตัดสินใจเชิงนโยบาย
- ๒) สร้างความเชื่อมั่นว่าการพัฒนามาตรการและนโยบายใดๆ ที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อปัญหาจากเครื่องคิ่มและออกช้อล์ รวมถึงการเจรจาข้อตกลงการค้า จะต้องเป็นไปเพื่อการควบคุมปัญหา และ/หรือ ไม่เป็นเงื่อนไขและ/หรืออุปสรรคต่อการควบคุมปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกช้อล์

๕.๕.๓ มาตรการส่งเสริมให้เป็นกระบวนการที่มีรากฐานจากองค์ความรู้ และการเรียนรู้ร่วมกัน

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

ข้อจำกัดสำคัญอีกประการหนึ่งของการกระบวนการนโยบายและออกช้อล์ในประเทศไทย คือปัญหา

การนำองค์ความรู้ทางวิชาการมาใช้ประโยชน์ในกระบวนการ ว่าทกรรมเชิงนโยบายมักอาศัยข้อมูลชุดเดิม ซึ่ง ทั้งจากสิ่งพิมพ์ การสำรวจ และการวิจัย นอกจากนั้นการนำองค์ความรู้ไปใช้ในกระบวนการยังมี จุดอ่อนหลายประดิษฐ์ การถกเถียงทางนโยบาย (policy debate) ทางสื่อสารมวลชนยังอาศัยความคิดเห็น ส่วนตัวและจุดยืนของผู้ถกเถียงมากกว่าอาศัยหลักฐานทางวิชาการ สถานการณ์ดังกล่าวเป็นผลจาก สามองค์ประกอบสำคัญ คือ ความพร้อมขององค์ความรู้ โดยเฉพาะค้านนโยบายและกลยุทธ์โดยตรง, ข้อจำกัดค้านความพร้อมขององค์ความรู้ที่นำมาใช้ในกระบวนการ ทั้งค้านการประยุกต์ใช้องค์ความรู้นำเข้า มาจากต่างประเทศในบริบทของประเทศไทย และข้อจำกัดค้านศักยภาพในการสังเคราะห์องค์ความรู้, และ ศักยภาพของระบบเชื่อมโยงงานวิชาการไปสู่กระบวนการนโยบาย เช่น การสื่อสารกับผู้กำหนดนโยบาย

นอกจากนี้การใช้กระบวนการเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสังคมโดยรวม ทั้ง ในส่วนการทำความเข้าใจกับปัญหา และนโยบายและกลยุทธ์ จะเป็นการสร้างศักยภาพในการจัดการกับ ปัญหาจากและกลยุทธ์ของสังคมอย่างยั่งยืนในระยะยาว

แนวทาง

- ๑) สนับสนุนการสร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ ถึงสถานการณ์และกลไกของปัญหาจากการบริโภค เครื่องคิ่มและกลยุทธ์ และความจำเป็น ความเหมาะสม ประสิทธิผล และความคุ้มค่า ของมาตรการต่างๆ ในการควบคุมปัญหา เช่น ผ่านการพัฒนาศักยภาพทางวิชาการค้านนโยบายและกลยุทธ์ และพัฒนากระบวนการสื่อสาร และกลไกการนำองค์ความรู้ไปใช้ใน กระบวนการนโยบาย
- ๒) พัฒนาช่องทางการสื่อสารแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสังคมโดยรวม ผ่านทั้งโครงสร้าง ที่เป็นทางการ เช่น ภายใต้โครงสร้างของคณะกรรมการนโยบายและกลยุทธ์ และผ่านระบบ สื่อมวลชนและการรณรงค์สาธารณะ
- ๓) พัฒนาระบบการตรวจสอบและติดตามประเมินผล การดำเนินการและผลลัพธ์ของ แผนยุทธศาสตร์นโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ และนโยบายและกลยุทธ์อื่น ในทุกระดับ นโยบาย แบบมีส่วนร่วมและต่อเนื่อง ยั่งยืน

๕.๕.๕ มาตรการปักป้องความเข้มแข็งของนโยบายและกลยุทธ์จากผลกระทบของข้อตกลง การค้าระหว่างประเทศ

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

แนวคิดการค้าเสรีมีความสำคัญยังต่อแนวคิดนโยบายและกลยุทธ์ นโยบายการค้าเสรีมีผลให้ผู้ บริโภคเข้าถึงเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ได้ง่ายขึ้น ในราคาน้ำดื่มน้ำ จากการลดอัตราภาษีและค่าธรรมเนียม ต่างๆ และการโฆษณาเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ ที่สำคัญที่สุด แนวคิดการค้าเสรียังมีส่วนสำคัญทำให้ ประเทศต่างๆ ต้องลดทอนความเข้มแข็งของนโยบายและกลยุทธ์ เช่น การยกเลิกและลดอัตราภาษีประเภท ต่างๆ การยกเลิกมาตรการการควบคุมการเข้าถึงเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ และคลายความเข้มข้นของ มาตรการการควบคุมโฆษณาเครื่องคิ่มและกลยุทธ์

การเจรจาข้อตกลงทางการค้าระหว่างประเทศมักจะดำเนินการในวงแคบ ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ ของรัฐบาลภาคส่วน โดยมิได้เปิดเผยต่อสาธารณะ นักวิชาการและภาคประชาสังคมมักไม่มีโอกาสเข้าไปมี

ส่วนร่วมหรือแม้กระทั่งคิดความคืบหน้าในกระบวนการ แต่ในทางกลับกัน กลับพบว่าเป็นกระบวนการที่ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มธุรกิจผลประโยชน์ต่างๆ แนวคิดการค้าเสรีในปัจจุบันยังมิได้คำนึงถึงผลกระทบเชิงลบของการบริโภคเครื่องคิ่มและออกซอลเท่าที่ควร โดยในการเจรจาข้อตกลงการค้าต่างๆนั้น มักจะถือว่า เครื่องคิ่มและออกซอลเป็น "สินค้าธรรมชาติ" ไม่ต่างจากสินค้าทั่วไปอื่นๆ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ถือว่าการขยายตัวของตลาดเครื่องคิ่มและออกซอลจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ประเทศไทยยกเป็นเป้าหมายในการใช้ประโยชน์จากการเจรจาข้อตกลงการค้า องค์กรหน้าจางของอุตสาหกรรมสุราได้กำหนดประเทศไทยให้เป็นเป้าหมายในการเปิดตลาดเครื่องคิ่มและออกซอล อุตสาหกรรมสุราโดยเฉพาะผู้ประกอบการข้ามชาติ เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากการระบบการค้าเสรีที่มีข้อตกลงการค้าเป็นเครื่องมือ อุตสาหกรรมสุราได้ประกาศจุดยืนชัดเจนในการใช้ประโยชน์จากกลไกการค้าเสรีเพื่อผลักดันให้รัฐบาลของประเทศไทยต่างๆ ยกเลิกกฎระเบียบที่อุตสาหกรรมสุราเห็นว่าเป็นข้อจำกัดในการขยายตัวของธุรกิจ

แนวทาง

- ๑) พิจารณาสนับสนุนการถอน (bracketing) เครื่องคิ่มและออกซอล และบริการที่เกี่ยวข้อง ออกจากข้อตกลงการค้าและผลกระทบที่พึงมี และ/หรือ การละเว้นการบรรจุเครื่องคิ่มและออกซอลเข้าเป็นรายชื่อสินค้าภายใต้ข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ (list of commitment) ทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี โดยให้มีกระบวนการที่มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย และคำนึงถึงผลกระทบในทุกมิติ
- ๒) สนับสนุนการป้องกันนโยบายและออกซอลจากผลกระทบจากการค้าเสรี รวมถึง พิจารณาพัฒนานโยบายและออกซอลของประเทศไทยเพื่อชดเชยผลกระทบ หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยต้องเน้นที่มาตรการที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่า เช่น การปรับเพิ่มอัตราภาษีสรรพสามิตรเพื่อชดเชยภาษีศุลกากรที่ลดลง
- ๓) พัฒนาระบบการเจรจาต่อรองข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเครื่องคิ่มและออกซอล ให้ความโปร่งใส และมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง โดยล็อกอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมจากอุตสาหกรรมสุรา
- ๔) พัฒนาการเรียนรู้ร่วมกันของสังคมทุกภาคส่วนถึงผลกระทบของข้อตกลงการค้าเสรี ที่มีต่อสินค้าที่มีผลกระทบต่อสุภาพ

๓.๓.๓ มาตรการรณรงค์สาธารณะเพื่อสนับสนุนนโยบายและออกซอล

แนวคิดพื้นฐานและสถานการณ์

มาตรการการรณรงค์สาธารณะ แม้ว่าจะไม่มีผลในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริโภคสุรา แต่มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนมาตรการอื่นๆ ของนโยบายและออกซอล ทั้งสนับสนุนการรับรู้ของสังคม และสนับสนุนความเข้มแข็งของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

แนวทาง

- ๑) ส่งเสริมใช้การรณรงค์สาธารณะเพื่อสนับสนุนมาตรการอื่นๆ ทั้งความเข้มแข็งของการบังคับใช้กฎหมายและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

๓.๓.๑ มาตรการพัฒนาศักยภาพของระบบการจัดการกับปัญหาจากกระบวนการบริโภคเครื่องคึ่มและออกซอล์

แนวคิดพื้นฐาน

ศักยภาพของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการจัดการกับปัญหาจากกระบวนการบริโภคเครื่องคึ่มและออกซอล์ ไม่ว่าจะเป็นผู้ตัดสินใจเชิงนโยบาย ภาคการผลิตความรู้ ผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ผู้ตัดตามประเมินผลนโยบาย สื่อมวลชน ภาคประชาสังคม ซึ่งนอกจากศักยภาพในระดับบุคคล แล้วยุทธศาสตร์นโยบายและออกซอล์ระดับชาติยังควรให้ความสำคัญกับ ศักยภาพของหน่วยงาน ศักยภาพของเครือข่ายและการประสานงาน และศักยภาพ (ความพร้อม) ของบริบทและระบบโดยรวม

แนวทาง

- ๑) พัฒนากลไกที่มีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง เพื่อกำหนดศักยภาพส่วนขาดที่สำคัญของระบบ ที่ควรได้รับการพัฒนาโดยเร่งด่วน และการพัฒนาในลำดับรองลงมา ในแต่ละระดับนโยบาย
- ๒) สนับสนุนกลไกการจัดการความรู้ และการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ ประสบการณ์ในการจัดการกับปัญหาจากกระบวนการบริโภคเครื่องคึ่มและออกซอล์ระหว่างภาคส่วนต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงระบบการศึกษาอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพ

๙. บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการกับปัญหาจากกระบวนการบริโภคเครื่องคึ่มและออกซอล์

๙.๑ บทบาทของรัฐบาล

- ๑) ประกาศความมุ่งมั่น และแสดงความรับผิดชอบเชิงประจักษ์ในการจัดการปัญหา จากกระบวนการบริโภคเครื่องคึ่มและออกซอล์ โดยให้ความสำคัญกับการปกป้องสุขภาวะ ความอยู่เย็นเป็นสุข และผลประโยชน์สาธารณะของประชาชนไทย รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม
- ๒) ทำความเข้าใจถึงความรุนแรง สถานการณ์ ลักษณะ ของผลกระทบจากการบริโภค เครื่องคึ่มและออกซอล์ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนานโยบายและออกซอล์ที่มี ประสิทธิผลและความคุ้มค่า
- ๓) สร้างความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของภาคส่วนวิชาการ และประชาสังคมที่ไม่มี ผลประโยชน์ทับซ้อน ในการบูรณาการนโยบายและออกซอล์ ทั้งขั้นตอนการพัฒนานโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล
- ๔) สนับสนุนการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและต่อเนื่องในทางปฏิบัติ

๖.๒ บทบาทของภาคสุขภาพ

- ๑) ทำความเข้าใจถึงสภาพปัจจุบันและกลไกในการจัดการกับปัจจัยจากภาระโรค เครื่องคิ่มและออกอื่นๆ และร่วมสร้างความตระหนักของสังคม และสนับสนุนทัศนคติ ของสังคมที่เอื้อต่อการจัดการปัจจุบัน
- ๒) มีส่วนร่วมในการจัดการกับปัจจัยเครื่องคิ่มและออกอื่นๆ ผ่านกลไกการสร้างเสริมสุขภาพ
- ๓) ให้ความสำคัญกับการคัดกรองผู้มีความเสี่ยงและบำบัดรักษาผู้มีปัจจุบันในงาน บริการสุขภาพ

๖.๓ บทบาทของภาคเศรษฐกิจ รวมถึง กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ สำนักงาน เศรษฐกิจการคลัง กรมสรรพาณิค

- ๑) ทำความเข้าใจ ตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคเครื่องคิ่มและออกอื่นๆ กับ ผลเสียทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๒) พัฒนานโยบายและออกอื่นๆ โดยเฉพาะ มาตรการภาษีและราคา, การควบคุมการเข้าถึง และการควบคุมโฆษณา เพื่อเป็นกลไกในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ในระยะยาว

๖.๔ บทบาทของหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สังคม การศึกษา ผู้รักษาความสงบของสังคม

- ๑) ทำความเข้าใจ ตระหนักรู้ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคเครื่องคิ่มและออกอื่นๆ กับ ผลเสียทางสังคม ในด้านที่หน่วยงานเกี่ยวข้อง
- ๒) ดำเนินงานร่วมกับครอบครัวและชุมชน ในการสอดส่อง คัดกรอง ให้ความรู้ และป้องกัน การคิ่มสูร้ายในกลุ่มเยาวชน
- ๓) มีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการกับปัจจัยจากภาระเครื่องคิ่มและออกอื่นๆ ทั้งในระดับ ประเทศ และพื้นที่
- ๔) ผลักดันให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมาย โดยให้เพิ่มโทษสำหรับการประทุษร้าย ต่อชีวิต ร่างกาย หรือ เพศ และอุบัติเหตุราชการ ที่มีสาเหตุจากการที่ผู้กระทำได้ กระทำผิด ภายใต้อิทธิพลจากการบริโภคเครื่องคิ่มและออกอื่นๆ

๖.๕ บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคราชการส่วนภูมิภาค (จังหวัด อำเภอ)

- ๑) พัฒนามาตรการของนโยบายและออกอื่นๆ ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และทรัพยากร ของพื้นที่ โดยเฉพาะแนวทางการจัดการกับปัจจัยและค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการขายสุรา แนวทางการออกใบอนุญาตขายสุราและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้อง และการจัดกิจกรรม ปลดปล่อยเหล้า
- ๒) กำหนดสถานการณ์การบริโภคและความเสี่ยงของนโยบายและออกอื่นๆ ท้องถิ่นเป็น คัวชี้วัดความก้าวหน้า เพื่อพัฒนาแรงจูงใจสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓) สนับสนุนการนำนโยบายและออกอื่นๆ ระดับประเทศไปปฏิบัติในระดับพื้นที่

- ๕) ศึกษา สถานการณ์การบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อและผลกระทบในพื้นที่
 ๖) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการส่วนภูมิภาค เป็นแบบอย่างที่ดีในการควบคุมปัญหาโดยเฉพาะการบังคับใช้กฎหมาย

๖.๑ บทบาทของอุตสาหกรรมสุรา ธุรกิจการค้าปลีกและจุดขายเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อ

- ๑) ปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับมาตรการต่างๆ ของนโยบายและผลก่อซื้อในระดับประเทศและพื้นที่อย่างเคร่งครัด
- ๒) ไม่ทำการตลาดในช่องทางที่เยาวชนสามารถเข้าถึงข้อมูลนี้ได้โดยง่าย หรือเพื่อสร้างความประทับใจ ทักษะที่คือของเยาวชนต่อการบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อ ต่อสินค้าและค่าใช้จ่าย
- ๓) ไม่ขัดขวางกระบวนการจัดการกับปัญหาและกลไกในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อทั้งในระดับประเทศและพื้นที่ ในลักษณะการปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนบนผลกระทบของสาธารณะและสังคมรวมถึงการสนับสนุนการบังคับใช้กฎหมาย

๖.๒ บทบาทของภาคประชาชนและองค์กรพัฒนาเอกชน นายจ้าง สถานประกอบการ องค์กรแรงงาน

- ๑) ทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาและกลไกในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อ
- ๒) หลีกเลี่ยงนโยบาย หรือมาตรการใดที่อาจจะมีผลกระทบเชิงลบต่อสถานการณ์ปัญหาจากเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อ
- ๓) เฝ้าระวังสถานการณ์การบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อและผลกระทบ ในชุมชน/ชุมชนพื้นที่ของตน
- ๔) พัฒนามาตรการต่างๆ ในการจัดการกับปัญหาเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อย่างมีประสิทธิผล และคุ้มค่า
- ๕) สนับสนุนการดำเนินงานของภาครัฐในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อ

๖.๓ บทบาทของผู้เชี่ยวชาญ และสื่อมวลชน

- ๑) มีส่วนในการสร้างและเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ ถึงสภาพปัญหา กลไกและความจำเป็นในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อของสังคม และส่งเสริมทัศนคติของสังคมในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อ
- ๒) หลีกเลี่ยงการกระทำให้อาจจะมีผลกระทบเชิงลบต่อสถานการณ์ปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและผลก่อซื้อ เช่น การตกเป็นเครื่องมือในการปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจของอุตสาหกรรมสุราบนผลกระทบของสาธารณะและสังคมโดยรวม
- ๓) ทำงานอย่างใกล้ชิดกับทุกภาคส่วน ในการสนับสนุนกระบวนการนโยบายและกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพ

บันทึกประชุมสุดยอด ๒๓. บันทึก ๔

ยุทธศาสตร์นโยบายและกลยุทธ์ระดับชาติ

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่สอง

ได้พิจารณารายงานเรื่อง ยุทธศาสตร์นโยบายและกลยุทธ์แห่งชาติ

รับทราบ ถึงมติสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ มติ ๑.๑ ยุทธศาสตร์ในการจัดการปัญหาจากเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ ข้อ ๑.๒ (๑) (ดำเนินการให้มีกระบวนการพัฒนาแผนยุทธศาสตร์...)

รับทราบ ถึงผลกระทบจากการบริโภคเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ ทั้งผลต่อสุขภาพในทุกมิติ ผลต่อเศรษฐกิจสังคม มนุษย์ และการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยรวม โดยเฉพาะผลกระทบต่อนาค tamp; ของชาติในระยะยาว และการเป็นอุปสรรคในการพัฒนาคนและสังคม

ทราบว่า ถึงสถานการณ์การบริโภคเครื่องคิ่มและกลยุทธ์และความรุนแรงของปัญหาในประเทศไทยที่น่าเป็นห่วง

เข้าใจ ว่าการบริโภคเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ก่อให้เกิดผลกระทบเชิงลบที่มีมูลค่าสูงกว่าประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่สังคมได้รับ และส่งผลกระทบต่อผู้อื่น รวมถึงสังคมในวงกว้าง อันเป็นสาเหตุของการบาดเจ็บ พิการ และเสียชีวิต ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม และอนาคตของชาติลดลงปัญหาความยากจน ความคื้อยโอกาสและการเลือกปฏิบัติซึ่งนำไปสู่ความไม่เสมอภาค

ทราบว่า ปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและกลยุทธ์นั้นสามารถป้องกันและควบคุมได้ด้วยมาตรการของนโยบายและกลยุทธ์ ซึ่งต้องมีความสมคุลและครอบคลุมมาตรการต่างๆ ทั้งการควบคุมการบริโภค ลดความเสี่ยงของการบริโภคและการฟื้นฟูเยียวยาแก่ผู้ประสบปัญหา โดยมีเป้าหมายที่ประชากรทั่วไปและกลุ่มเสี่ยงรวมถึงเยาวชน

รับรู้ ว่ามาตรการของนโยบายและกลยุทธ์ มีประสิทธิผลและคุ้มค่าในการควบคุมปัญหาต่างกัน มาตรการที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่าสูงสุดสำหรับสังคมไทยได้แก่ มาตรการทางภาษีและราคา การจำกัดการเข้าถึงเครื่องคิ่มและกลยุทธ์การควบคุมหรือห้ามการโฆษณา และการควบคุมพฤติกรรมขับปั่นขณะมีน้ำมยาอย่างจริงจัง ส่วนมาตรการที่มีประสิทธิผลและความคุ้มค่าต่ำได้แก่ การให้สุขศึกษาแก่เยาวชน การควบคุมตนเองของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสุราที่ไม่มีบ่งลงโทษทางกฎหมาย และการจัดกิจกรรมทางเลือกแทนการบริโภค

ชี้แนะ ในพัฒนาการของกระบวนการนโยบายและกลยุทธ์ในประเทศไทยในระยะเวลาก่อให้เกิดความรุนแรงพราชาบัญญัติควบคุมเครื่องคิ่มและกลยุทธ์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งกำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายเครื่องคิ่มและกลยุทธ์แห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ คณะกรรมการควบคุมเครื่องคิ่มและกลยุทธ์จังหวัด และคณะกรรมการควบคุมเครื่องคิ่มและกลยุทธ์ กรุงเทพมหานคร จึงมาเป็นกลไกในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิ่มและกลยุทธ์

ควรหนัก ถึงความจำเป็นในการสร้างความมุ่งมั่นร่วมกันของสังคมไทยในการจัดการกับปัญหาจาก การบริโภคเครื่องคิมและออกอชอล์ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากแผนยุทธศาสตร์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของกระบวนการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิมและออกอชอล์ โดยคำนึงถึงผลกระทบในทุกมิติ

จึงมีมติ ดังต่อไปนี้

๑. รับรองแผนยุทธศาสตร์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ ตามเอกสารผนวกข้างท้ายมติ นี้

๒. ให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ พิจารณาและนำเสนอแผนยุทธศาสตร์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ ต่อคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาดำเนินการ โดยเฉพาะคณะกรรมการนโยบายเครื่องคิมและออกอชอล์แห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมเครื่องคิมและออกอชอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องคิมและออกอชอล์จังหวัด ดำเนินการให้มีการจัดทำแผนปฏิบัติการทุกระดับที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ

๓. ให้คณะกรรมการนโยบายเครื่องคิมและออกอชอล์แห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมเครื่องคิมและออกอชอล์แห่งชาติ และคณะกรรมการควบคุมเครื่องคิมและออกอชอล์จังหวัด

๓.๑ ร่วมกับ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ หน่วยงานราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สนับสนุนการดำเนินงานและเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม ในการจัดการกับปัญหาจากการบริโภคเครื่องคิมและออกอชอล์ และศึกษาพัฒนาแผนยุทธศาสตร์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ รวมถึงการพัฒนาแผนปฏิบัติการ

๓.๒ ร่วมกับ คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคประชาสังคมพิจารณาศึกษา ความเป็นไปได้ในจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเติม หรือ การจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์นโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับชาติ สนับสนุนกองทุนส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ และสนับสนุนการรณรงค์เพื่อจัดความรุนแรงในครอบครัว และใช้ในมาตรการเยียวยาผู้หลงและเด็กที่ได้รับผลกระทบจากการความรุนแรงในครอบครัวอันเป็นผลมาจากการบริโภคเครื่องคิมและออกอชอล์

๓. ให้คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เสนอต่อคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบให้คณะกรรมการนโยบายเครื่องคิมและออกอชอล์แห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมเครื่องคิมและออกอชอล์แห่งชาติ คณะกรรมการควบคุมเครื่องคิมและออกอชอล์จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงโดยเฉพาะ สำนักงานคุ้มครองสิ่งแวดล้อม กรมสุขาภิบาล ผู้ว่าราชการจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บังคับใช้พระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคิมและออกอชอล์ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ค่อนข้าง

๔. ให้เลขาธิการ คณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ รายงานต่อสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๔



ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา

อาคารคลังพัสดุ ชอยสหารณสุข 6 ภายใต้กระทรวงสาธารณสุข ถ.ดิวานนท์ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์ / โทรสาร 0-2590-2376, 0-2590-2380

E-mail address : alcohol_cas@yahoo.com Website : www.cas.or.th